Poštnina plačana v gotovini

ILUSTRIRANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena 2 din

DRUŽINSKI TEDNIK

Nobena pesem ni tako dolga, da bi se ne izpela.

SLOVENSKI PREGOVOR

Leto X. V Ljubljani, 29. septembra 1938. Štev. 39.

»DRUŽINSKI TEDNIK« izhaja vsak četrtek. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Gregorčičeva ul. 27/III. Telefon št. 53-32. Poštni predal št. 345. Račun Poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393. — NAROČNINA: za 1/4 leta 20 din, 1/2 leta 40 din, 1/1 leta 80 din. V Italiji na leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolarja. Naročnino je treba plačati vnaprej. ROKOPISOV ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo, za odgovore je priložiti za 3 dinarje znamk. — CENA OGLASOV: med besedilom stane vsaka enostolpčna petitna vrstica ali njen prostor (višina 3 milimetre in širina 55 milimetrov) din 7'—. Med oglasi stane vsaka petitna vrstica din 4'50. — Notice: — vsaka beseda din 2'—. Mali oglasi: vsaka beseda din 0'50. Oglasni davek povsod še posebej. Pri večkratnem naročilu primeren popust.

Danes:

Začetek našega drugega

ljubezenskega romana

(Gl. str. 6)

Poljski poslanik v Parizu Lukasiewicz odhaja po razgovoru z Bonnetom o poljskih manjšinah v ČSR iz zunanjega ministrstva.

V PRIČAKOVANJU 1. OKTOBRA

V Ljubljani, 28. septembra.

Po 18. septembru gredo dogodki nevzdržno svojo pot. Tudi če izločimo moment rafinirano »dirigirane« mrzličnosti, ki morda danes malo popusti, da jutri še strahotneje razbiča naše že tako dovolj obrabljene živce, ostane dvoje neizpodbitno: kapitulacija zahodne Evrope dne 18. septembra in nje nepregledne posledice za Češkoslovaško. Praška vlada je sicer odklonila naknadne zahteve g. Hitlerja, obenem je pa izrečno in ponovno izjavila, da misli lojalno izvršiti to, na kar je pristala pod strašnim pritiskom Londona in Pariza. V tem je bistvo problema, vse drugo je režija.

Pisali smo že o tisočletni enotnosti Češke v njenih naravnih mejah. Na drugem mestu citiramo Tardieuja, enega izmed zidarjev versajske mirovne pogodbe, o nemških pritožbah leta 1919. proti krivicam, ki so jih zagrešili zavezniki po likvidaciji svetovne vojne — pritožbah, ki niti z besedico ne omenjajo sudetskega nemštva. V luči zgodovine, daljnje in polpretekle, je za nas stvar jasna.

Jasno nam še pretekli teden ni bilo samo ozadje 18. septembra. A tudi tu se počasi dviga zavesa.

18. september je počil v svet kakor bomba. Brez prehoda, brez poprejšnjega svarila, naj ČSR v poslednjem trenutku pristane na dotedanje nemške zahteve, je prišel v Prago angleško-francoski ultimat: kapitulirajte, ker drugače ne morete računati z našo pomočjo. Kako je mogel čez noč nastati tak preobrat pri angleški vladi? Kako je mogla predvsem Francija od danes do jutri zatajiti svojo besedo, pustiti na cedilu svojo najzvestejšo zaveznico in pognati v zrak stavbo, ki jo je celih dvajset let s takšno vnemo gradila v Srednji in Vzhodni Evropi?

Odgovor je možen samo eden: ker se ni čutila dovolj močne in oborožene za vojno. Porekli boste: saj to je morala prav tako vedeti pred štirinajstimi dnevi, pred tremi meseci, pred pol leta — ves ta čas, ko je Daladier razglašal urbi et orbi, da stoji Francija brezpogojno na strani ČSR, če bi jo kdo napadel; ves ta čas, ko je praška vlada ravno zato, ker se je zanašala na svojo zaveznico, odklanjala takrat še skromne Henleinove zahteve, vsekako neskončno skromnejše in sprejemljivejše od londonsko-pariškega diktata. Tako boste rekli in nas z grozo vprašali: Zakaj? Kaj se je zgodilo, kaj se godi v Parizu?

Mnogo nas vprašate. Niti Francozi sami ne vedo vsi pravega odgovora. Dvoje ugibajo: ali se je Francija v trenutku, ko je videla, da gre za res, zgrozila spričo svoje slabosti, ali je pa vmes kakšna intriga. »Europe Nouvelle« piše, da je šef francoskega generalnega štaba general Gamelin zmerom zatrjeval Daladierju, da je

Nadaljevanje v 5. stolpcu pod črto

Chamberlainov odgovor g. Hitlerju

»Anglija poide v vojno le tedaj, kadar bo videla, da gre za boj proti nasilju.«

Snoči ob 20. je predsednik britanske vlade Chamberlain iz svojega urada v Downingstreetu po radiu nagovoril angleško in svetovno javnost. Njegov govor so prenašale angleške in francoske postaje ter postaje angleških dominionov in Severne Amerike. Govor je trajal 15 minut, takoj nato so pa radijske postaje oddajale njegov nemški, francoski in italijanski prevod.

Chamberlain je govoril izredno mirno in obzirno, a hkratu tudi odločno. Govoru se je poznalo, da je sleherna beseda temeljito pretehtana.

Chamberlain je izvajal:

»Jutri se sestane angleški parlament. Pri tej priložnosti bom izčrpno poročal o poteku dogodkov, ki so privedli do sedanje kritične in skrbi polne situacije. Doslej tega nisem mogel storiti. Bil sem na potovanju po Evropi in položaj se je spreminjal vsak trenutek. Toda danes je nastopil majhen oddih. Zato hočem spregovoriti nekaj besed državljanom Velike Britanije, dominionov in morda tudi mnogim v drugih deželah.

Predvsem se zahvaljujem onim, ki so meni in moji ženi v teh dneh pisali pisma iz vseh držav in tudi iz Nemčije ter se mi zahvaljevali za moje mirovno prizadevanje in molili zame. Med njimi so bile po večini žene, matere in sestre. Bilo mi je to v veliko olajšanje. Mnogi so pa prehitro sklepali, da je vojna nevarnost že za nami. Kako strašno je, če bi morali tu pri nas kopati vojna zavetišča in trepetati s plinskimi maskami na obrazu zaradi spora v daljnji deželi. Zaradi spora, ki je že napol urejen.

Razumem, da češkoslovaška vlada ni mogla sprejeti zahtev, ki so bile zapisane v nemškem memorandu. Po razgovoru z gospodom Hitlerjem v Berchtesgadnu sem mislil, da se bo dal spor urediti. Veste, da sem storil vse, kar more človek storiti. Po svojem prvem obisku v Berchtesgadnu sem dobil pristanek češkoslovaške vlade na predlog, ki je v bistvu vseboval vse, kar je gospod Hitler zahteval.

Doživel sem pa razočaranje, ko sem se drugič podal v Nemčijo, in grozo spričo dejstva, da vztraja Hitler pri takojšnji izročitvi tega ozemlja. Ozemlje naj bi takoj zasedle nemške čete, ne da bi se poprej izvršile potrebne priprave za varnost onih ljudi, ki niso Nemci ali ki se nočejo priključiti k Nemčiji. Reči moram, da se mi zdi to ravnanje neupravičeno. Če je šlo za dvom g. Hitlerja o namerah češkoslovaške vlade in če je dvomil, da bo izpolnila svojo obljubo glede odstopitve tega ozemlja, sem v imenu angleške vlade ponudil popolno poroštvo, da se bodo te obljube češkoslovaške vlade izvršile. Prepričan sem, da vrednosti tega našega pristanka nikjer ne bodo podcenjevali.

Ne opuščam upanja v mirno rešitev in ne bom opustil svojega prizadevanja za mir, dokler je količkaj upanja. Včasih razmišljam, ali naj grem še v tretje k Hitlerju. Šel bi, če bi mislil, da bi to rodilo kakršen koli uspeh. Toda v tem trenutku ne vidim, kaj bi mogel še koristiti s posredovanjem. So stvari, ki bi jih morali opraviti doma.«

Chamberlain je nato pozval angleško prebivalstvo, naj se prostovoljno prijavi za obrambo pred napadi iz zraka in za vstop v armado, potem je pa nadaljeval:

»Gre za ukrepe previdnosti, kakršno mora izdati vlada v takšnih časih. To ne pomeni, da smo odločeni za vojno ali da je vojna neizogibna. Kakorkoli simpatiziramo z malim narodom, ki stoji nasproti velikemu in mogočnemu sosedu, se vendar ne moremo pod vsemi okoliščinami obvezati, da ves angleški imperij zaradi tega naroda zapletemo v vojno. Če se moramo boriti, potem mora iti za večje odločitve, kakor je ta.

Do dna svoje duše sem človek miru. Vojni konflikt je zame najhujše zlo. Toda če bi prišlo do tega, da bi hotel kateri narod obvladati svet s strahom pred svojo silo, mislim, da se je treba upreti. Pod takšnim mogočcem ne bi mogli živeti narodi, ki verujejo v svobodo. Življenje pod takšno nadvlado ne bi bilo vredno življenja. Toda vojna je nekaj strašnega. Če se pa spustimo v vojno, si moramo biti na jasnem, da gre res za velike odločitve.

V tem trenutku vas prosim, da tako mirno, kakor le morete, čakate na dogodke prihodnjih dni. Dokler se vojna še ni začela, je še vedno upanje, da se more preprečiti. Bodite prepričani, da bom do poslednjega trenutka delal za mir.«

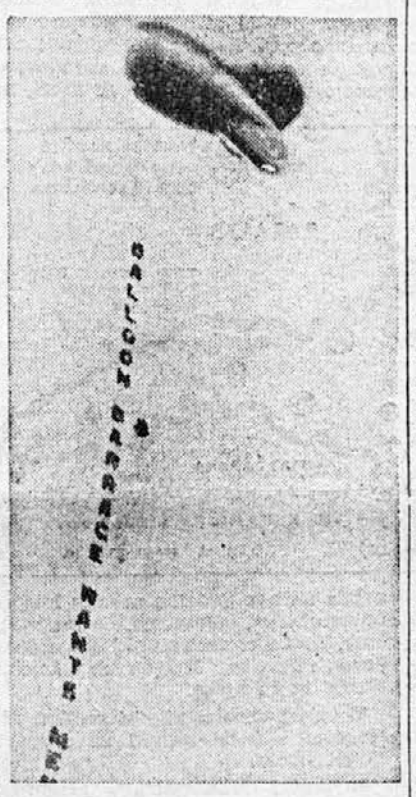

Tako vabijo Angleži v vojno letalstvo... Z opazovalnega balona visi trak z napisom: »Balloon barrack wants men«, ali po naše: Vojašnica tega balona potrebuje moštva.

Zakaj je Praga odklonila godesberško spomenico

Nota poslanika Masaryka londonski vladi

Nota, ki jo je češkoslovaški poslanik v Londonu Jan Masaryk izročil v nedeljo 25. t. m. ob 17.30 zunanjemu ministru lordu Halifaxu, se glasi:

Moja vlada mi je spričo okoliščine, da francoski državniki še ne pridejo danes v London, naložila, da brez odloga seznanim britansko vlado s tole poslanico:

Čsl. narod je pokazal zadnje tedne disciplino in edinstveno vzdržnost, kljub neverjetno neznosni in prostaški kampanji kontroliranega nemškega tiska in radia proti ČSR in njenim voditeljem, posebno proti dr. Benešu. Britanska in francoska vlada prav dobro vesta, da smo **pod najhujšim pritiskom pristali na tako imenovani angleško-francoski načrt, ki določa odstop dela češkoslovaškega ozemlja.** Nismo imeli časa, da opozorimo na mnoge neizvedljive točke. Toda pristali smo, ker smo mislili, da gre za maksimum, ki se more od nas zahtevati, in ker sta Anglija in Francija pritiskali z zagotovilom, da prevzameta odgovornost za nove ožje meje in da nam jih bosta popolnoma jamčili, če bi nas neizzvano napadli.

Prostaška nemška kampanja se nadaljuje. Toda med tem, ko je bil gospod Chamberlain v Godesbergu, so zastopniki Velike Britanije in Francije izročili v Pragi tole noto:

»S soglasjem francoske (angleške) vlade sporočam čsl. vladi, da francoska in britanska vlada ne moreta dalje nositi odgovornosti s svetovanjem čsl. vladi, naj ne mobilizira.«

Moja vlada z generalom Sirovym na čelu je prevzela popolno odgovornost glede sklepa prejšnje vlade, da pristane na tako imenovani francosko-angleški načrt. Včeraj po vrnitvi gosp. Chamberlaina iz Godesberga, je moja vlada dobila preko britanskega poslanika v Pragi nov predlog z dodatno noto, da v tej stvari britanska vlada zgolj posreduje in da nikakor ne svetuje in ne vpliva na mojo vlado. Ko je g. Krofta prevzel načrt iz rok britanskega praškega poslanika, mu je zagotovil, da bo čsl. vlada proučila ta načrt v istem duhu, v katerem je doslej sodelovala s Francijo in Veliko Britanijo.

Ameriški poslanik v Parizu Bullitt zapušča po konferenci s francoskim zunanjim ministrom Orsaysko nabrežje.

Vlada je proučila memorandum in priloženi zemljevid. **To je dejansko naveden ultimat, kakršnega redno dobi premagana država, ne pa predlog suvereni državi, ki je, kolikor je le mogla, pokazala voljo do žrtev, samo da se Evropa pomiri. Vlada g. Hitlerja ni doslej pokazala niti najmanjše volje za kakšno žrtev.** Moja vlada se je zgrozila nad vsebino spomenice. Predlogi te spomenice znatno presegajo tisto, kar smo sprejeli na podlagi tako imenovanega angleško-francoskega načrta. Ti predlogi nam jemljejo naš narodni obstoj in sleherno obrambo, ko nas pozivajo, da odstopimo naša obrambna dela in da spustimo k nam nemške armade globoko v našo domovino, še preden jo moremo organizirati na novih osnovah in preurediti njeno obrambo. **Naša narodna in gospodarska neodvisnost bi s sprejetjem Hitlerjevega načrta avtomatsko propadla.** Ves postopek z izmenjavo prebivalstva je dejansko samo paničen beg tistih, ki ne marajo pod nemški narodnosocialistični režim. Zapustiti bi morali svoje domove, ne da bi imeli pravico odnesti s seboj svojo osebno lastnino. Kmetje bi se morali izseliti in ne bi smeli odpeljati s seboj svojih krav.

Moja vlada želi kar najsvečaneje izjaviti, da so **Hitlerjeve zahteve v sedanji obliki zanjo absolutno nesprejemljive.** Moja vlada se smatra prisiljeno, da na te nove in brezobzirne zahteve odgovori z največjim odporom. Tako bomo storili in Bog naj nam pomaga! **NAROD SV. VACLAVA, JANA HUSA in TOMAŽA MASARYKA NE BO SUŽENJSKI NAROD.** Zanašamo se na obe veliki zahodni demokraciji, katerih željam smo ustregli, v znatni meri zoper naše lastno pojmovanje, da nas podpreta ob uri naše preizkušnje. — **Jan Masaryk.**

Nadaljevanje iz 1. stolpca

francoska armada absolutno kos vsaki preizkušnji. Ugledni francoski tednik ne dvomi, da 18. septembra Gamelin ni spremenil svojega naziranja. Toda Daladier ni poslušal njega ampak generala Vuillemina, šefa francoskega vojnega letalstva, generala, ki je bil pred nekaj tedni pri maršalu Göringu na obisku in se je vrnil domov ves pod vtisom neznanske nemške letalske oborožbe;

Nimamo vzroka, da ne bi pariškemu listu verjeli; tem manj, ker nam tudi lastno razmišljanje ne odpre drugačnega spoznanja.

Da bo vsa družina vesela, je treba samo kupiti »Družinski tednik«!

Usodni tempo današnjih dni

KOLEDAR svetovnih dogodkov

od 12. – 27. septembra

12. septembra

Hitlerjev nenavadno ostri govor v Nürnbergu o sudetsko-nemškem vprašanju.

Češkoslovaška vlada permanentno zaseda. V Prago pridejo prva poročila o velikih organiziranih nemirih v sudetskih krajih, nemirih, ki spominjajo na pravi prevrat.

13. septembra

V incidentih, ki so jih vprizorili Henleinovi pristaši po Hitlerjevem govoru, je našlo smrt deset ljudi: 7 Čehov in 3 Nemci.

Opoldne proglasi praška vlada po radiu splošno stanje v 10 okrajih države.

14. septembra

Sovjetska Rusija mobilizira vojaštvo na zahodnih mejah.

Predsednik britanske vlade Chamberlain prosi Hitlerja za senzacionalni sestanek v Berchtesgadnu. Vojna odložena, napetost nekoliko popusti.

15. septembra

Ob 13. uri, ravno v trenutku ko je Chamberlainovo letalo pristajalo na nemških tleh, razglasi nemški radio proglas Konrada Henleina o priključitvi sudetskih krajev Nemčiji.

Henlein in njegov namestnik, poslanec Franck pobegneta v Nemčijo.

16. septembra

Opoldne odletita lord Runciman in Ashton Gwatkin iz Prage v London.

Ob 12.48 odleti Chamberlain s Hitlerjevimi predlogi iz Monakovega v London.

Češkoslovaška vlada mobilizira vse letnike rezervistov od l. 1894. dalje.

Ob 19. uri razglasi čsl. radio, da je vlada razpustila Henleinovo stranko in njene polvojaške organizacije.

17. septembra

Izredna seja britanske vlade.

Francoska vlada sklene, da pojde Francija v vojno, če bo Češkoslovaška neizzvano napadena.

Nemška oblastva začenjajo zapirati češkoslovaške državljane.

Podpredsednik čsl. vlade Bechyně izjavi, da je »plebiscit najkrajša pot v vojno«.

V Londonu izjavljajo, da je celo slab kompromis boljši od vojne.

18. septembra

Mussolini zahteva v svojem tržaškem govoru plebiscit za v s e narodnosti na Češkoslovaškem.

Predsednik čsl. vlade dr. Hodža po radiu odločno odkloni sleherno misel o plebiscitu.

Francoska ministra Daladier in Bonnet se ob 8.45 pripeljeta z letalom v London, da se pogovorita z angleškimi ministri zastran predlogov, ki jih bo Chamberlain odnesel v sredo Hitlerju v Godesberg.

Praga v napetem pričakovanju rezultata londonskih posvetovanj.

19. septembra

V Londonu se odločijo za tako imenovani angleško-francoski načrt o priključitvi sudetskih okrajev, kjer je pri zadnjih občinskih volitvah več ko 75% volilcev glasovalo za Henleina, in za plebiscit v okrajih, kjer Nemci nimajo večine.

Nepopisno razočaranje v Pragi in ogorčenje nad zahodnima zaveznicama. Voditelj nemških socialistov dr. Jaksch izjavi: »To je moralni samomor vseh demokracij.«

Praška vlada se sestane pod predsedstvom dr. Beneša na zgodovinsko sejo, da sprejme ali zavrne angleško-francoske predloge.

Češkoslovaški ponujajo nevtralizacijo in britansko, nemško, madžarsko, poljsko in romunsko poroštvo te nevtralizacije.

84.000 sudetskih Nemcev zbežalo v Nemčijo.

Tudi Madžari in Poljaki zahtevajo zastran svojih manjšin plebiscit.

40.000 ljudi demonstrira v Londonu proti Chamberlainovemu načrtu o amputaciji Sudetov.

Léon Blum izjavi: »Moja čustva nihajo med strahopetnim olajšanjem in občutkom nacionalne sramote.«

20. septembra

Praška vlada sporoči Londonu in Parizu, da se je pripravljena pogajati o londonskem načrtu.

Angleška opozicija zahteva sklicanje parlamenta. Chamberlain zahteva odkloni, češ da bi parlament utegnil otežkočiti njegovo delo za mir.

Hitler sprejme madžarska ministra Imredyja in Kanyo in šefa madžarskega generalnega štaba. Madžarski regent Horthy pri Goeringu.

Mussolini v Gorici in Vidmu.

Romunski listi odločno zavračajo sleherno revizijo mejá.

21. septembra

Praga odneha pred ultimativnim pritiskom Londona in Pariza in pristane na londonski načrt. Velikanske demonstracije v Pragi. Navod odklanja kapitulacijo. Ogorčeni vzkliki: Dol Francija in Anglija!

Pariški »Figaro« se boji stopnjevanja nemških zahtev.

Chamberlain se pripravlja na odlet na svoj drugi sestanek s Hitlerjem, to pot v Godesbergu ob Renu.

Vpadi sudetskih oddelkov na češka tla se omnože.

Mussolini vztraja v svojem govoru v Trevisu (Benečija) pri popolni ureditvi vseh čsl. manjšinskih vprašanj.

22. septembra

Prvi sestanek med Hitlerjem in Chamberlainom v Godesbergu.

Londonska in pariška vlada odklonita varšavske in peštanske zahteve na račun ČSR.

Vznemirjenje med Francozi čedalje bolj narašča. Ves francoski tisk razen vladnih glasil napada Daladierjevo politiko, češ da je Francijo oropala treh zaveznic v Srednji Evropi in jo degradirala na stopnjo države drugega reda.

Churchill izjavi: **»Nevarnost ne grozi samo Češkoslovaški, ampak idealu svobode in demokracije v vseh državah. Usodna zmota je, da si bomo varnost kupili s tem, če bomo majhno državo vrgli volkovom v zobe.«**

Odstop Hodževe vlade. Novo, uradniško vlado — vlado narodne sloge — sestavi nekdanji legionar general Syrový, načelnik čsl. generalnega štaba. Vlado bodo podpirale vse stranke, tudi Hlinkova slovaška ljudska stranka. V imenu čsl. Sokola, Orla in socialistične

Nadaljevanje v 5. stolpcu

Za orientacijo našim bralcem

V ČASU, KO EVROPA KRČEVITO IŠČE POTI IN IZHODOV

Spomenice, obtožbe, zemljevidi, predlogi. — Stališče Jugoslavije

Spomenica,

ki jo je čsl. vlada odklonila

Spomenica, ki jo je Hitler izročil Chamberlainu, preden sta se v Godesbergu razšla, se po poročilu iz Berlina glasi:

Vesti o spopadih v sudetskih krajih kažejo, da je za sudetske Nemce nastal skrajno neznosen položaj. To stanje je postalo nevarno za evropski mir. Zato je nujno potrebno, da se brez nadaljnjega odlašanja izvede odstopitev sudetskih krajev Nemčiji, nakar je praška vlada že pristala. Na priloženem zemljevidu so z rdečo barvo označeni kraji v sudetskem ozemlju, ki jih je treba t a k o j odstopiti. Z zeleno barvo so pa označeni kraji, ki jih mora ČSR sicer takoj odstopiti Nemčiji, d o k o n č n o bo pa o njih usodi odločilo g l a s o v a n j e. Dokončna meja med Nemčijo in ČSR mora biti v skladu z željami in voljo prizadetega prebivalstva. Da se pa ta volja ugotovi, je treba dati dosti časa za priprave plebiscita. Ker je nujno potrebno, da v času tega pripravljalnega roka ne nastanejo novi neredi, je treba ustanoviti paritetno komisijo. Kraje, zaznamovane na priloženem zemljevidu, morajo zasesti nemške čete brez ozira na to, ali se bo njih prebivalstvo pozneje s plebiscitom izrazilo za eno ali drugo stran.

Za red bodo skrbele nemške čete. Prav gotovo je, da se bodo vsi Nemci pri plebiscitu izrekli za svojo nemško narodnost. Nemčija postavlja k ureditvi teh vprašanj tele predloge:

1. Umik vsega češkega vojaštva, policije, orožništva, carinskih organov in zastopnikov češkega tiska iz krajev, ki so na zemljevidu označeni, da jih mora ČSR izprazniti ter do 1. oktobra izročiti Nemčiji.

2. Izpraznjene kraje morajo Čehi izročiti v dosedanjem stanju. Nemška vlada pristaja na to, da pošlje Praga zaradi določevanja podrobnosti za izvedbo te zahteve v vrhovno poveljstvo nemške vojske pooblaščenega delegata vlade in češke vojske.

3. Češka vlada mora takoj odpustiti domov vse sudetske Nemce, ki služijo v vojski ali policiji — ne glede na to, v katerem delu češkega ozemlja zdaj služijo.

4. Češka vlada mora izpustiti vse osebnosti nemške narodnosti, aretirane zaradi političnih prestopkov.

5. Nemška vlada predlaga, da se v krajih, ki jih bo naknadno označila, izvrši plebiscit najpozneje do 25. novembra. Korekture nove meje bi se izpeljale po rezultatu tega plebiscita ter naj bi jih izvedla nemško-češka ali pa mednarodna komisija. Plebiscit sam naj bi pa bil pod nadzorstvom mednarodne komisije. Pravico glasovanja naj imajo vse osebe, ki so na dan 28. oktobra 1918. živele v teh pokrajinah in stalno tam bivajo, ter osebe, ki so se rodile pred 27. oktobrom 1918. v teh krajih. Nemčija in ČSR morata pristati na to, da se glasovanje izvede v popolnem miru in svobodno ter bosta obe stranki v času glasovanja umaknili svoje čete iz krajev, kjer bo glasovanje in ki jih bodo naknadno natančneje označili. Nemška in češka vlada bosta sporazumno določili čas in trajanje glasovanja.

6. Nemčija predlaga nemško-češko komisijo, ki bo določila vse podrobnosti za izvedbo plebiscita.

*

Dostavek k točki 2:

Izročitev izpraznjenih sudetsko-nemških pokrajin se mora izvesti brez uničevanja ali kvarjenja nepremičnega imetja ter prometnih ustanov. Za take ustanove se smatrajo tudi letališča ter vse radiotelegrafske naprave. Dalje ves gospodarski in prometni inventar, ki je v označenih pokrajinah. Zlasti pa železniški park, ki ga morajo Čehi izročiti nepoškodovanega nemškim oblastem. Isto velja tudi za vse ustanove in naprave, ki služijo splošnim življenjskim potrebam, kakor plinarne, elektrarne itd. Naposled se iz krajev, ki jih mora Češka odstopiti Nemčiji, ne smejo odpeljati življenjske potrebščine, razne premičnine, živina, surovine itd.

Spomenica iz leta 1919.

Bivši predsednik francoske vlade, znani desničarski politik André Tardieu priobčuje v zadnji številki skrajno desničarskega pariškega tednika »Gringoira« dolg članek o okoliščinah, v katerih se je v letih 1918. in 1919. porajala češkoslovaška država. Prostor nam ne dopušča, da bi iz zelo poučne in verodostojne študije — Tardieu je sam sodeloval na versajski mirovni konferenci, zato lahko črpa svoje podatke neposredno pri viru, delno celo iz še neobljavljenih dokumentov — zgostili daljši izvleček, zato naj povzamemo samo dve zanimivosti:

18. junija 1919. (torej deset dni pred podpisom versajske pogodbe), je takratna Nemčija predložila mirovni konferenci 83 strani obsegajočo spomenico proti mirovnim pogojem; sklicevala se je na pravico narodov, da smejo sami odločati o svoji usodi, navajala neštete pritožbe zastran Belgije, Luksemburga, Posaarja, Alzacije-Lorene, Avstrije, zastran poljskega koridorja, Šlezvika, Helgolanda, kolonij, Rusije in Kitajske.

V tej spomenici ni niti vrstice, niti besedice o Češkoslovaški ne o sudetskih Nemcih.

In praški »Montagsblatt«, glavni borec za pravice češkega nemštva, je 4. novembra 1918. priznal: »Bodočnost nemške Češke je edino v okviru češkoslovaške države. Združitev z Nemčijo bi pomenila katastrofo za nemške industrije na Češkem.«

Specialni atelje
za okvirenje slik in gobelinov
JULIJ KLEIN
LJUBLJANA, Wolfova ul. 4

POZOR!

Prihodnji teden začnemo z objavo nove, ilustrirane dramatske zgodbe

Nekrvava giljotina

po resničnih doživljajih kaznjenca, ki je pobegnil s Hudičevih otokov

Jugoslavija in ČSR

Beograjska »Samouprava«, glavno glasilo vladne JRZ, prinaša v ponedeljski številki pod naslovom »Jugoslavija ostane ob strani« tale članek:

Kakšno bo stališče Jugoslavije, če bo dovedlo češkoslovaško vprašanje do oboroženega spopada? Po paktu Male antante je Jugoslavija dolžna kakor Romunija, da priskoči Češkoslovaški na pomoč v primeru napada Madžarske. To svojo obveznost bo Jugoslavija izpolnila, če bo potrebno. Toda prav zato, ker želi vedno izpolniti vse svoje obveznosti, se je Jugoslavija zmerom upirala, da bi se pakt Male antante razširil tudi za primer morebitnega spopada Češkoslovaške z Nemčijo. Beograd se je pred nekaj leti odločil, da sklene dvostranske pogodbe s sosedi in tako reši vprašanja, ki so se poprej zdela nerešljiva in so neprestano spravljala mir v nevarnost. Beograd more danes samo obžalovati, ker Praga ni našla možnosti, da uporabi iste metode pri urejanju svojih posebnih vprašanj. Nedavno je dr. Stojadinović napravil na Bledu ČSR veliko in realno uslugo, prizadevajoč si, da uredi Budimpešta svoje razmerje do držav Male antante. To pot, ko gre za obstoj bratske države, s katero je vezana z krvnimi in prijateljskimi zvezami, more Jugoslavija samo najiskreneje želeti, da se spor mirno uredi z najmanjšimi žrtvami za državo, ki je njena zaveznica.

Jugoslavija in Madžarska

Beograjsko »Vreme«, poluradno glasilo jugoslovanske vlade, v svoji nedeljski številki odločno zavrača madžarske zahteve po reviziji češkoslovaških mej. List ugotavlja, da so zadnje dni na Madžarskem pričele zahteve rasti od dne do dne. »Končno so dosegle svoj vrhunec z zahtevo po skupni meji med Madžarsko in Poljsko, preko nekakšne avtonomne Slovaške in Podkarpatske Rusije. Madžari, ki postavljajo take zahteve, očitno mislijo, da imajo za seboj zmagovito vojno, po kateri se deli plen. Madžarski primer najbolje dokazuje, kako težko je kontrolirati pamet, ko se pojavijo prvi znaki smodnikovega dima. Mislimo, da bodo ostale želje Madžarov samo želje tudi za bodoče čase, in sicer tem bolj, ker si ne moremo misliti, da bi bile to želje uradne Madžarske.«

Nemčija in Jugoslavija

Nemški poročevalski urad v Berlinu objavlja tale komunike:

Neka francoska časnikarska agencija je razširila iz Bukarešte vest, ki naj bo izraz razpoloženja romunskih političnih krogov. Berlinski politični krogi so pa prepričani, da hoče ta vest škodljivo vplivati na angleško iniciativo v češkoslovaškem vprašanju. Francoska agencija pravi med drugim:

»Omajana češkoslovaška suverenost utegne imeti najhujše posledice za Vzhodno Evropo. Romunija je tista, ki ji po češkoslovaški grozi največja nevarnost. Nemčija ni nikdar opustila stremljenja za tem, kako bi prišla do romunskega petroleja in romunskega žita. Tudi Poljska in Jugoslavija sta zdaj na vrsti za razvoj germanske ekspanzije.«

Berlinski politični krogi poudarjajo v zvezi s to vestjo, da narodnosocialistična Nemčija nikdar ni prikrivala svojega mnenja o razmerah v Češkoslovaški in tudi ni prikrivala, kakšno je razmerje med Nemčijo in ČSR zaradi stališča praške vlade. Narodnosocialistična Nemčija pa prav tako ni prikrivala prijateljstva, ki preveva njeno razmerje do drugih držav na evropskem vzhodu in jugovzhodu.

Francoska agencija podtika torej nemški politiki nič manj kakor to, da hoče preko trupel svojih lastnih prijateljev. Zato si agencija izmišlja neke nemške zahteve, misleč, da ji bodo politično nezreli ljudje verovali.

Hitler obtožuje dr. Beneša

Hitlerjev ponedeljski govor v berlinski športni palači položaja ni razčistil. Führer je orisal razmerje med Nemčijo in drugimi državami — posebno pozornost so zbudile njegove prijazne besede na poljski naslov — najdalje se je pa seveda pomudil pri sudetskem vprašanju. Silno ostro je napadal prezidenta Beneša, češ da iztreblja nemški življ v ČSR in da zavlačuje odstop sudetskega ozemlja. Poudaril je, da je godesberška spomenica njegova poslednja beseda:

»Dajem človeštvu na znanje: v štiriletni vojni in v 20 letih političnega življenja, ki ga imam za seboj, nisem bil nikdar bojazljivec. Svojemu narodu stopam na čelu kakor vojak in za menoj bo šel narod, in sicer drug narod, kakor je bil narod iz leta 1914. Povedal sem svoje, gospod Beneš naj pa izbira.«

Dogodki od 12.-27. sept.

Nadaljevanje iz 1. stolpca

telovadne organizacije stopi v vlado starosta čsl. Sokola dr. Bukovský.

Okrnjeni Češkoslovaški obljubljajo v Parizu posojilo 5 milijard frankov, a samo utrdbe na čsl. meji, ki bi jih morala ČSR brez odškodnine prepustiti Nemčiji, so stale čsl. državo več ko 9 milijard frankov.

Raznesejo se glasovi, da sta se Chamberlain in Hitler popolnoma sporazumela; že jutri naj bi nemško vojaštvo vkorakalo v odstopljeni obmejni pas.

23. septembra

Svet zaman čaka dogovorjenega drugega sestanka med Hitlerjem in Chamberlainom. V Londonu govore, da je položaj skrajno resen. Glasovi prejšnjega dne o godesberškem sporazumu so se izkazali docela neresnični. Šele opolnoči drugi sestanek med obema državnikoma. Hitler izroči Chamberlainu ultimativno spomenico na naslov ČSR; rok spomenice je 1. oktober. O vsebini spomenice tisk nič ne izve.

Čsl. vlada proglasi mobilizacijo.

Poslanci Hlinkove stranke pozivajo po radiu slovaški narod, da nastopi kakor en mož v obrambo ogrožene domovine.

Pemanentno zasedanje londonske in pariške vlade. Silno vznemirjenje v obeh prestolnicah.

Nemški tisk piše, da je Hitler odklonil poroštvo za nove čsl. meje, dokler se ne uredi vprašanje vseh narodnih manjšin v ČSR.

Sovjetska vlada zagrozi Poljski s takojšnjo odpovedjo nenapadalnega pakta, če bi Poljaki napadli ČSR. Poljska vlada protest zavrne.

Francoski general Faucher, dolgoletni šef francoske vojaške misije v ČSR, sporoči francoski vladi, da izstopa iz francoske armade. Takoj nato obvesti čsl. vlado da se ji da popolnoma na razpolago.

24. septembra

Chamberlain se vrne v London.

Ukinitev železniškega prometa med ČSR in Nemčijo.

Delna mobilizacija na Francoskem. Gradbeno delavstvo prekine stavko in se spričo napetega mednarodnega položaja vrne na delo.

Rusko vojaštvo se zbira ob poljski meji in v Besarabiji.

Poljska in madžarska vztrajata pri tem, da jima ČSR odstopi njuni manjšini. Zbiranje poljskih in madžarskih čet ob čsl. mejah.

Daladier in Bonnet dobita vabilo, da prideta v London. To pot bo k posvetovanjem povabljena tudi ČSR.

Ukinitev železniškega prometa med ČSR in Poljsko.

Ukinitev mednarodnih letalskih zvez s ČSR. Edina zveza med Češkoslovaško in ostalim svetom je še radio.

Delna mobilizacija v Belgiji.

Angleško matično vojno brodovje v pripravljenosti.

25. septembra

Češkoslovaška vlada odkloni nove nemške zahteve navedene v godesberški spomenici.

Prve konkretnejše vesti o nemški spomenici. V Pragi izjavljajo, da so nove nemške zahteve hujše, kakor jih je Versailles naložil premagani Nemčiji. Francoska vlada ugotavlja, da so zahteve nemške spomenice nesprejemljive.

Permanentna seja angleške vlade. Zvečer priletita v London Daladier in Bonnet.

Napoved Hitlerjeva govora v ponedeljek zvečer.

Praška vlada predlaga varšavski vladi sporazumno ureditev tješinskega vprašanja. Poljska vlada zavrne predlog in zahteva enake pravice za poljsko manjšino kakor za nemško.

Sestanek med dr. Stojadinovićem in romunskim zunanjim ministrom Comnenom v Subotici.

Število sudetskih Nemcev v Nemčiji poskoči na 170.000.

Madžari vpokličejo pod orožje tri letnike.

Ruski poslanik v Pragi javi čsl. vladi, da so ruske armade pripravljene in da lahko vsak trenutek intervenirajo.

Romunski general Anastasiu sporoči praški vladi, da ji je na razpolago.

Bolgarski kralj Boris pri Hitlerju v Berlinu.

26. septembra

Roosevelt brzojavno predlaga Hitlerju in Benešu, Chamberlainu in Daladierju, naj mednarodno razsodišče razsodi spor, in roti obe stranki, naj ne prekineta pogajanj.

Objava nemške spomenice.

Mussolini govori v Veroni o treh fazah morebitne nove vojne in izjavi, da bi Italija najbrže šele v tretji fazi posegla vmes.

Bolgarski kralj Boris pri knezu namestniku Pavlu na Brdu.

Chamberlain, Daladier in Beneš odgovore Rooseveltu in se mu zahvalijo za njegovo pobudo.

General Gamelin, šef francoskega generalnega štaba, prileti v London.

Chamberlain pošlje svojega zaupnika Horacea Wilsona z osebnim pismom k Hitlerju v Berlin.

Anglija se pripravlja za letalske napade. 35 milijonov plinskih mask čaka na razdelitev.

50.000 žensk in otrok zapusti Strasbourg.

Angleški tisk daje prav čsl. vladi, da je odklonila nemško spomenico

Dr. Beneš sporoči po posebnem slu poljskemu prezidentu Moscickemu, da je ČSR pripravljena na podlagi medsebojnega sporazuma odstopiti Poljski sporno ozemlje

Angleška vlada razglasi, da se bosta Anglija in Rusija pridružili Franciji in pomagali Češkoslovaški, če bi jo Nemci napadli.

Od 1/2 21. do 1/2 22. Hitlerjev govor.

27. septembra

Angleški in francoski tisk ugotavljata, da Hitler v svojem ponedeljskem govoru ni podrl vseh mostov za seboj. Londonski tisk — ne izvzemši »Timesa« — hkratu obžaluje ton führerjevega govora.

Nova čsl. ponudba Varšavi za likvidacijo tješinskega spora.

Predlog praške vlade peštanski vladi za sporazumno ureditev madžarskega manjšinskega vprašanja.

Objava odklonilnega odgovora čsl. vlade na godesberško spomenico.

Novi vojaški vpoklici v Belgiji in na Francoskem. Belgija ima že 290.000 rezervistov pod orožjem. »Leto 1914. se ne sme ponoviti,« izjavi predsednik vlade Spaak. »Belgija mora biti pripravljena.«

Hitler odgovori Rooseveltu.

Od 20. do 1/4 21. radijski govor Chamberlaina: »Anglija pojde v vojno le tedaj, če bo videla, da gre za boj proti nasilju.«

Jutri se sestane britanski parlament.

Če Vam je težko pri srcu in si želite malo razvedrila, potem sezite po »Družinskem tedniku«!

‚Madona legionarjev'

Ruska plemkinja je pomagala legionarjem pri begu

(n) **Tanger**, septembra.

Tujska legija! Koliko obupancev, lovcev za srečo, dogodivščin željnih mladeničev je že stopilo vanjo in koliko jih je že kmalu po svojem prihodu zahrepenelo nazaj, domov, v svobodo. Zaman... Legija ima svoje pisane in nepisane zakone; kdor se pregreši proti njim, tvega glavo.

Ne smemo misliti, da legionarji ne poznajo drugega ko streljanje, jahanje in sabljanje. V vsakem mestu Maroka in Alžira je vsaj en ‚Perroquetski bar', papagajski bar bi rekli po naše. V ta zabavišča zahajajo samo legionarji, tu iščejo pozabe in utehe za svoje zgrešeno življenje...

Posebno je slovel takšen bar v mestecu Tazi, ne toliko zaradi zabave in plesa, kakor zaradi svoje nenavadno lepe lastnice, očarljive in zapeljive Rusinje, baronice Irene Sirvensove. Okrog nje je zmerom plavala neka skrivnost, skrivnost drznega, nenavadnega, dogodivščin polnega življenja, ki se je kakor po čudnem naključju vsidralo tam doli, v žareči, nemirni Afriki.

Irena Sirvensova, hči ruskega dvornega maršala na carskem dvoru, je morala v revoluciji, kakor mnogo drugih, bežati. Po dolgih blodnjah križem po svetu je prispela v Tazo, kjer je s svojo plesno umetnostjo, še bolj pa s svojo lepoto zagospodovala malemu mestu in njegovim prebivalcem. Celo tuniški bej (t. j. tuniški vladar) se ni ustrašil dolgega potovanja in je prišel v Tazo, samo da bi videl znamenite ruske plese očarljive Rusinje. Še več pozornosti je pa Irena zbudila pri kolonijskih častnikih; vsak izmed njih je na tihem hrepenel po njej, nikogar ni odvrnila njena mrzla lepota. Kajti Irena ni hotela ničesar slišati o ljubezni in nihče se ni mogel pohvaliti, da je imel pri nekdanji ruski plemkinji kaj uspeha. Ako se je končal kakšen srdit spor zaradi njene ljubezni s smrtjo tega ali onega častnika — in to se je večkrat zgodilo — ni Irene prav nič ganilo, kvečjemu ji je izvabilo nekaj vljudnostnih fraz obžalovanja ob tako tragičnem dogodku...

Sumljiva ljubezen

Silno presenečenje je med gosti ‚Papagajskega bara' v Tazi zbudila novica, da se lepa Rusinja nenavadno dobro razume s policijskim ravnateljem iz Taze, Alfonzom Duvatelom. Nihče si ni znal razlagati te čudne ljubezni: Irena lepa, še mlada in ponosna; Duvatel: star, plešast, trebušen in dobrodušen. Denar ni igral nobene vloge, kajti Duvatel ni bil premožen. Res je policijski ravnatelj vsak večer sedel v svoji loži v ‚Papagajskem baru', res je lepo plesalko pobožno opazoval večer za večerom, a nihče ni slutil, da se bo iz tega oboževanja razvila ljubezen. Ker je policijski ravnatelj pazil na svojo izvoljenko kakor na punčico v svojem očesu, se ji ni mogel nihče več približati. Irena je postala še nedostopnejša... Počasi so se začele vrste njenih oboževalcev redčiti. Samo najbolj zaljubljeni in najtrdovratnejši niso odstopili; med njimi poveljnik drugega zuavskega polka Armand Tullier, ki so ga pred kratkim premestili iz Pariza v Maroko. Zaljubljeni in ljubosumni častnik se je odločil, da bo po vsaki ceni razkrinkal Irenino skrivnostno ljubezen do starega plešca.

Trdovratno, zagrizeno, kakor vsi ljubosumneži, se je lotil svoje naloge. Zalezoval je Ireno in policijskega ravnatelja pri vsakem koraku. Uspeh je bil dokaj ničev. Poveljnik Tullier je ugotovil samo to, da zaljubljenca nikoli skupaj ne odhajata iz bara in da se Irena s svojim izvoljencem shaja samo v zabavišču. In še nekaj je opazil: policijski ravnatelj je večkrat med predstavo odšel iz svoje lože, a prišel ni ne na hodnik in tudi ne v dvorano. Kje je bil torej ta čas? Trmasti poveljnik se je lepega dne splazil v ravnateljevo ložo in jo natanko preiskal. Ne zaman; v stranski steni lože so bila z blagom prevlečena vrata, ki so se na lahen pritisk na gumb neslišno odprla.

Garderoba v kleti

Tullier je taval po hodniku in se je kmalu znašel v vlažni kleti, polni praznih sodov in steklenic. Pričel je iskati izhod iz kleti, in tako je prišel v stransko krilo. V tem krilu je zagledal dolgo vrsto obešalnikov, na njih pa vse mogoče obleke — na stotine jih je bilo — kakor v bogati gledališki garderobi. Sprva je bil Tullier na moč presenečen, kmalu se mu je pa posvetilo, kaj pomeni ta ogromna garderoba v kleti lepe Rusinje.

Spomnil se je, da so legionarji krstili Ireno za ‚Madono tujske legije'. Včasih je mislil, da je to samo izraz oboževanja in spoštovanja, ki ga čutijo preprosti legionarji do te nenavadne ženske. Zdaj se je pa zavedel, da ima to ime še globlji, resničnejši pomen. Madona pomeni vendar isto kakor ‚pomočnica'... In kakor v filmu je častnik zagledal pred seboj zvezo med mnogoštevilnimi begi legionarjev in med lepo Rusinjo in njeno bogato garderobo.

Zavest dolžnosti je premagala ljubezen. Sprva je Tullier molčal in na lastno pest raziskoval dalje. Kmalu je spoznal, da se ni motil, in tedaj je zadevo prijavil oblastem. Nekaj dni nato sta lepa Rusinja in policijski ravnatelj iz Taze romala v preiskovalne zapore v Casablanci... Policijski ravnatelj je sicer trdovratno tajil, lepa Irena je pa takoj priznala svojo krivdo. Dejala je, da so se ji legionarji smilili, hkrati je pa tudi mnenja, da bi bilo treba tujsko legijo tako in tako razpustiti. Pozneje so ugotovili, da je policijski ravnatelj zalagal begunce s ponarejenimi potnimi listi.

Vojaško sodišče v Casablanci je oba obsodilo na smrt zaradi veleizdaje.

Mačka hipnotizirala kačo

(n) **Madras**, septembra. Slovenci imamo pregovor, ki pravi: »Gledata se ko pes in mačka.« Indijci imajo podoben, pa vendar nekoliko drugačen pregovor: »Gledata se ko kača in mačka.« Ta pregovor ni iz trte zvit, to dokazuje dogodek, ki se je te dni odigral v Indiji.

Neki Evropec že dalj časa živi v Madrasu, ima ljubko domačo mačico. Živalco imajo bolj za zabavo kakor zato, da bi lovila miši. Neko opoldne — gospodar je ravno sedel pri kosilu — so zaslišali, kako muca na pragu prha in lomasti. Gospodar je šel gledat, kaj se je zgodilo. Zagledal je mačko, kako nepremično strmi v nekaj rjavega na tleh. Stopil je bliže in opazil, da leži pred mačko sicer majhna, a nenavadno strupena kača. Vrla muca je tedaj menila, da je njeno delo že končano in pričela se je smukati gospodarju okrog nog.

Gospodar je odskočil, boječ se, da ga bo kača pičila. A kača je ležala skoraj negibno in se je le s težavo premikala. Mačka jo je bila — hipnotizirala. Ko so pozneje kačo ubili, so videli, da res poprej ni imela niti najmanjše rane in da jo je omrtvila samo mačkina hipnoza. Na splošno je v Indiji znano, da se mačke kač ne boje, da jih celo napadajo. Tako zanimivega primera živalske hipnoze pa tudi tam doslej še ne pomnijo.

Počitnice na Finskem

(n) **London**, septembra. Mlada Angležinja Tanja Sharmanova je svoje letošnje počitnice preživela daleč na severu, na Finskem. Skoraj že na sedemdeseti stopinji zemljepisne širine, nedaleč od obale Severnega morja leži mestece Petsamo. Tamkaj je ljubka Angležinja doživela nad vse nenavadno dogodivščino.

Dekle je pri domačinih zbudilo veliko pozornost, posebno naklonjenost so ji izkazovali zastavni finski mladeniči. Ko se je gospodična Tanja lepega dne na motornih saneh pripeljala v to mestece, jo je skupina domačinov sprejela zelo gostoljubno; s seboj so imeli črede severnih jelenov, ki pomenijo za Fince na severu toliko ali pa še več, kakor za naše kmete govedo ali konji. Vrednost in bogastvo finskega gospodarja cenijo po številu teh ‚domačih živali'.

Eden izmed finskih mladeničev je prosil moža Tanjine prijateljice za kratek razgovor. Dejal je, da je ta razgovor tako važen, da ga more zaupati samo moškemu. V zadregi je povedal, da mu je mlada Angležinja všeč in da prosi za njeno roko. V zameno je ponudil 20 severnih jelenov. To je vsekako mnogo; ako ponudi Finec 20 jelenov za dekle, pomeni to, da mu je dekle zelo všeč in da jo ima zelo rad. Žal pa zaljubljeni Finec tudi za to visoko ceno ni mogel kupiti lepe Tanje, kajti Angležinja ni hotela ostati tako visoko na severu. In zato so njegovo ljubeznivo ponudbo prav tako ljubeznivo, a odločno zavrnili.

Vendar se je pa ta dogodek lepi Tanji globoko vtisnil v dušo in ga še zdaj ne more prav pozabiti. Ko se je vrnila s svojih romantičnih počitnic domov na Angleško, je takoj uvedla novo modo za klobuke, po značilnih finskih krznenih kapucah. Namesto klobuka bodo odslej nosile moderne Londončanke krznene kapuce, ki bodo segale čez ušesa, pod vratom jih bodo pa zavezovale s svileno pentljo.

Vražja sreča starega beračа

(n) **Pariz**, septembra. Prav vražjo srečo je imel te dni v Monte-Carlu neki star berač. Več let je živel samo od miloščine bogatih tujcev, ki so vsako leto prihajali igrat v Monte-Carlo.

Te dni se je pa berač odločil, da bo tudi sam poskusil svojo srečo. Pri nekem znanem natakarju si je izposodil večerno obleko in 20 frankov in odšel v igralnico, poln zaupanja v svojo srečno zvezdo. Ni se uštel. Stavil je vselej na rdeče. Že po eni uri igranja je priigral 3.000 frankov, ko je pa okrog polnoči odšel iz igralnice — kot bogataš — je odnesel s seboj velikanske denarje: nič manj in nič več ko 376.000 frankov (več ko pol milijona din).

Piščanec v steklenici

(n) **Newyork**, septembra. Kaj bi dejali, ako bi videli široko steklenico z nenavadno ozkim vratom, v njej pa živega piščanca? Ta ali oni bi menil, da je to najbrže ‚trik' kakšnega posebno spretnega čarodeja. V resnici je pa zadeva mnogo preprostejša.

Ameriški naravoslovec Frank E. Willier je naredil zanimiv poskus, ali je mogoče v steklenici zvaliti in vzrediti piščanca. Posrečilo se mu je. Znanstvenik trdi, da je rasla žival v steklenici dokaj hitreje kakor pa v naravi in da se je tudi hitreje razvijala. Willier pa ni računal z društvom za zaščito živali. To društvo je zvedelo za Willierjev nenavadni poskus in se je nad njegovim početjem silno zgražalo. Šlo je celo tako daleč, da je znanstvenika ovadilo sodišču zaradi trpinčenja živali. Te dni bo moral torej sodnik odločiti, kdo ima prav; radovedni znanstvenik ali društvo za zaščito živali.

Zdravljenje prekomerne debelosti

Vzrok debeljenja je največkrat uživanje preobilne in nesmotreno sestavljene hrane ob nezadostni zaposlitvi mišičevja. Pri moških najdemo vzrok debeljenja tudi še često v preobilnem uživanju alkoholnih pijač, pri ženskah pa se pojavlja zlasti po prekoračenem 25. letu starosti. Sredstev proti preobilni debelosti ne manjka. Takšna so na pr. izdatno gibanje mišičevja, sport, mehanična sredstva (masaža), elektrika, parne kopeli itd. Vendar pa vemo, da imajo te metode vsaka svojo slabo stran, škodljiva pretiravanja in celo nevarnosti za zdravje. Slatinske tablete za hujšanje, ki so sestavljene iz zdravilnih mineralnih soli in neškodljivih ekstraktov zdravilnega rastlinstva, odstranjujejo brez najmanjše neprijetnosti vse pojave in znake čezmerne debelosti. Mladeniško sveže se torej počutite, ako uporabljate Slatinske tablete za hujšanje, ker izgine odvišna maščoba s trebuha, stegen, izpod brade, vratu in skratka povsod, kjer je doslej kazila zunanjost, pa tudi iz notranjih organov. Nenormalna teža prične padati, telo postane vitko in lahko in daje v pridobljeni novi prožnosti zopet veselje do življenja. Slatinske tablete se dobe v vseh apotekah. 50 tablet 24 din, 100 tablet 39 din in 200 tablet 60 din.

Reg. s. br. 27494-28. XII. 1934.

Usmiljena tvrdka

(nš-k) **Praga**, septembra. Pred praškim sodiščem so imeli pred kratkim kaj nenavadno razpravo. Obtoženec, prileten, dobrodušen možak, po poklicu delavec, je v zadregi stopil v sodno dvorano. Vrtil je v rokah svojo čepico, ne vedoč prav, kaj bi.

»Za božjo voljo,« je dejal sodnik, »kaj naj vendar storim z vami? Takšna neumnost, ima pa lahko tako usodne posledice!«

Delavec bi se bil moral zagovarjati zaradi neznatne poneverbe. Pred dobrim letom je namreč kupil radijski aparat na obroke. Obroke ni v redu plačeval, naposled je pa radijski aparat prodal, še preden ga je izplačal. Na prvi pogled čisto preprosta tožba, deset minut bi zadoščalo, da bi jo sodnik razrešil.

Za obtoženca bi pa utegnila biti obsodba silno usodna. Pred mnogo, mnogo leti ga je namreč porotno sodišče obsodilo na smrt zaradi umora. Pomilostili so ga na dvajset let ječe; mož je pa odsedel dve tretjini svoje kazni, kajti zaradi vzornega vedenja v ječi so ga pogojno izpustili nekaj let poprej na svobodo. Kot zrel mož se je vrnil nekdanji zločinec v svet. Pričel je novo življenje. Izbral si je življenjsko družico, se poročil z njo, dobil otroke — dvojčka — in živel mirno in zadovoljno.

Oba z ženo sta si silno želela radio. Mož je pa nekaj časa okleval, ker se je bal, da ga ne bo mogel redno odplačevati. Naposled se je pa le dal preprositi in je pri neki praški tvrdki kupil radijski aparat na obroke. Vse je bilo v redu, tedaj je pa v idilo posegla kruta usoda.

Lepega dne, letošnjo pomlad, je žena nevarno zbolela. Bolezen je bila dolgotrajna in vsi prihranki so romali za zdravnika in za zdravila. Tako je mož pričel prodajati pri starinarjih tudi obleko; ko je bila sila največja, je prodal celo svojo posteljo z žimnicami vred in je spal na golih tleh, pokrit s svojim plaščem. Edino veselje uboge bolnice je bil radio. A tudi radiu se bo moral prej ali slej odpovedati. Že se je pričelo ženi zdravje obračati na bolje, tedaj je pa zdravnik naročil, da ji morajo postreči s krepilno, zdravo hrano: z mesom, perutnino, smetano, skratka z vsem, kar je redilno. Mož je vedel, da bo edino dobra hrana rešila ženi zdravje in vrnila otrokom mater. A ničesar več ni imel prodati in zastaviti. Pač, še radio. S težkim srcem ga je odnesel na starino in ga zastavil. Upal je, da bo v kratkem zaslužil toliko denarja, da bo pravočasno aparat rešil. A zdelo se je, kakor da bi se usoda zaklela proti njegovi družini. Zaslužka ni bilo in tako je starinar radio prodal.

Tvrdka, ki je delavec pri njej radio kupil, je pričela delavca terjati za zaostale obroke. Ker denarja ni bilo, je zahtevala radijski aparat nazaj; ko je pa ugotovila, da ga je delavec prodal, je vložila tožbo.

Zdaj sta si stala pred sodiščem iz oči v oči obtoženec in tožitelj, revni delavec in zastopnik oškodovane tvrdke. Sodnik je dejal tožitelju: »Ne mislim vplivati na vas, a če tožbe ne umaknete, moram obtoženca obsoditi. To pomeni, da bo moral za dolga leta v ječo — za vsa tista leta, ki mu jih je sodišče nekoč pogojno izpregledalo. Kaj bo potlej z njegovimi otroki, z njegovo družino?«

Zastopnik tvrdke je tedaj brez besede potegnil iz žepa zapisnico, iztrgal iz nje list in napisal nanj obtožencu potrdilo, da ni njegovi tvrdki ničesar več dolžan. Potem se je obrnil k obtožencu in mu dejal z ganjenim glasom: »Le pridite k nam, bomo že dobili kakšen star radijski aparat za vas!«

Državni pravdnik je umaknil tožbo, obtoženec se je pa globoko oddahnil in skupaj s tožiteljem odšel iz sodne dvorane.

---

* **Večerni trgovsko-pisarniški izobraževalni tečaj.** Ravnateljstvo državno priznanega trgovskega učilišča **»Christofov učni zavod«**, Ljubljana, objavlja: Kakor vsako leto se tudi letos z začetkom oktobra otvori **VEČERNI TRGOVSKI TEČAJ ZA IZOBRAZBO PISARNIŠKIH MOČI.** Ta tečaj je namenjen onim, ki iščejo primerne zaposlitve v pisarnah in onim, ki žele izpopolniti svoje strokovno znanje, to je raznim nameščencem, uradnikom itd., priporoča pa se tudi trgovcem, obrtnikom in vsem ostalim, ki v dnevnih urah nimajo prilike obiskovati trgovskih šol. Poučuje se: knjigovodstvo, korespondenca slovenska in nemška, trgovsko računstvo, trgovinstvo in pravo, pisarniška dela, stenografija, strojepisje, nemščina. Poseben tečaj za srbskohrvatsko korespondenco, italijanščino z italijansko korespondenco, nemško stenografijo itd. Udeleženci lahko obiskujejo celotni trgovski tečaj ali samo posamezne predmete. **Večerni trgovski tečaj tukajšnjega zavoda je po svoji organizaciji najpopolnejši in je odobren po pravilniku, ki ga je za ta zavod še posebej potrdilo ministrstvo trgovine in industrije.** Ob zaključku lahko slušatelji polagajo zaključni izpit in dobe završno spričevalo. Šolnina je primerno nizka, da je obisk vsakomur omogočen. Christofov zavod je največji te vrste in najmoderneje opremljen. Edinstvena strojepisnica s 40 pisalnimi stroji, računski stroji. Specialne učilnice za knjigovodske in pisarniške vaje. — Vsa pojasnila, ustna in pismena ter brezplačne nove prospekte daje ravnateljstvo. Informacije in vpisovanje vsak dan dopoldne, opoldne in zvečer do 8. ure. **Točen naslov: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska št. 15, Tel. 48-43.**

ČUDNI LJUDJE • ČUDEN SVET

Ko smo lani v našem listu brali, da je neki učenec tožil svojega učitelja zaradi razžaljenja časti, smo strmeli in majali z glavami. Kaj bomo storili letos, ko zvemo, da je komaj 12 letni učenec Charlie Jones iz Teksasa tožil svojega učitelja, ker je pretepel v šoli njegovo 10letno ženo Mary Wilsonovo? Rekli bi: aprilska potegavščina, v resnici je pa to zgodba o Romeu in Juliji iz Amerike, o dveh otroških zaljubljencih, ki sta se lani poročila, čeprav imata oba skupaj komaj 23 let... Ameriški sodnik je bil pa mož na mestu in je starega učitelja popolnoma oprostil, češ da je tudi za poročene šolarke leskovka, če so predrzne in poredne...

***

Ali ste že slišali, da ima tudi strela svoje muhe, muhe, ki imajo pa žal pogosto slabe posledice? Pred kratkim je strela dvakrat zapored udarila v 14letno Betty Smithovo iz Wats Flatesa v državi Newyork. Prvič jo je samo lahno oplazila, hip nato jo je pa ubila. — Dosti škode je strela te dni naredila tudi v Lichtenbergu na francosko-holandski meji. Udarila je v skladišče jajc in zdrobila nič manj in nič več ko 120.000 jajc.

***

Pravijo, da denar človeka razvadi, pomehkuži in pokvari. Da je to menda res, nam priča zgodba razvajene milijonarke Janete La Forestove iz Toronta v Združenih državah. Ta zgodba je kratka in poučna: bila je deklica, ki je imela preveč denarja. Poročila se je po svoji volji in oče ji je postavil nov dom. Mladi bogataški pa nova vila ni bila popolnoma pogodu in velela jo je z dinamitom pognati v zrak. Tako se je tudi zgodilo...

In nauk? Ne dajajte otrokom preveč denarja, utegne se zgoditi, da vas z njim vred poženo v zrak!

***

Zgodilo se je kajpak v Ameriki, deželi neomejenih možnosti. V mestu San Antoniju v Teksasu ima neka gospa mladega psa; ta pes ima hvalevredno navado, da svoji gospodarici vsako opoldne prinese v gobcu bankovec za 100 dolarjev. Lepega dne se je cela četa mestnega prebivalstva napotila za psom, da bi izsledila, kje je zlata jama, ki iz nje žival prinaša denar. A premetena mrcina je kmalu izginila ko kafra in se šele opoldne vrnila — kajpak z bankovcem. Doslej še niso mogli izslediti neizčrpnega zaklada dolarskih stotakov, kajti nihče še ni javil, da bi mu bilo kaj denarja zmanjkalo. Mislim, da bi bil marsikdo zadovoljen, ako bi imel psa s tako rentabilnim vohom...

***

Stave so pogosto nevarne, posebno ako jih ljudje sklepajo, kadar so okrogli. Te dni je v veseli družbi stavil Ilija Janković iz vasi Orahovice pri Velesu, da gre za 100 dinarjev skozi vso vas nag ob spremljavi vaških ‚sviračev'. Udarili so in Ilija se je kar v gostilni do nagega slekel in jo mahnil po vasi. Za njim so godli godci in vabili ljudi, da si ogledajo ta nenavadni sprevod. Veselju so pa naredili konec orožniki, ki so Ilijo prisilili, da je zamenjal ‚Adamov kostim' s pošteno obleko. Ilija je sicer dobil sto dinarjev, imel bo pa sitnosti s sodiščem, ki ima kaj malo smisla za takšne okrogle stave.

***

Res so čudni poklici na svetu: ali ste na primer že slišali kaj o človeku, čigar edini poklic je, da premika kazalce na uri? Je to velikanska stolpna ura v Biarritzu na Francoskem in da je še bolj zanimiva, premika kazalce na njej neki bivši nezaposlen delavec. Na koncu koncev: delo ni težko, čeprav nekoliko vrtoglavo... In da možak ne prehiteva in ne zaostaja, so mu veleumni občinski očetje stisnili v roke žepno uro.

***

Za zaključek pa še eno ameriško, tokrat pa resno. V neki newyorški porodnišnici sta dve sestri-dvojčki gospa Robinsonova in gospa Carmondyjeva porodili isti dan in ob isti uri dvojčke-fantičke, ki so si tako za čuda podobni, kakor bi bili četverki. Da jih ne bi zamenjali, so jih takoj po rojstvu zaznamovali s posebnimi znamenji.

ŠIROM PO SVETU

v 36 vrsticah

Hude poplave so zaradi trajnega deževja nastale na Kitajskem, posebno v porečju Rumene reke. Več ko milijon ljudi je ostalo brez strehe. — **Hišo iz starih tramvajskih vozov** si je zgradil neki Američan. Stala ga je 350 dolarjev (okoli 15.000 din). — **Zakon proti ‚kibicem'** pri vseh igrah je izdala ameriška država Vermont. Kazen za neubogljive ‚kibice' znaša 5 do 50 dolarjev. — **Silni zračni vrtinci** so zajeli Florido in Kanado in opustošili več mest. Smrtnih žrtev ni. — **Plaz kamenja** je v kamnolomu Marinu v okolici Rima zasul sedem delavcev. Preden so jih mogli rešiti, so se zadušili. — **Nov serum proti slinavki in parkljevki** je sestavil prof. Waldmann iz Greifswalda na Nemškem. Cepil je s skoraj stoodstotnim uspehom 45.000 živali. — **Plinske maske za slone** in druge živali je dala izdelati uprava londonskega živalskega vrta. — **Letala za zasledovanje zločincev** bodo uvedle policijske oblasti v San-Diegu v Kaliforniji. — **Pred več leti izgubljeno sliko Leonarda da Vincija** so našli v Corbetti pri Mantovi in jo poslali na veliko Leonardovo razstavo v Milanu. — **210 km na uro** je nov svetovni rekord z motornim čolnom; dosegel ga je Angležinja M. Campbell v Hallwilerseeju v Švici. — **Ekspresni vlak** se je zaletel v drugega v državi Wisconsin v Združenih državah. Smrtnih žrtev ni bilo.

ZADOVOLJNI
ste le, kadar dobro in poceni kupite
Zglasite se pri nakupu blaga za moška in damska oblačila v najnovejših vzorcih pri
JANKO ČEŠNIK
LJUBLJANA, Lingarjeva ul.

ŽRCALO naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

Privilegiji

Pred nekaj dnevi sem se vračala s Sušaka v družbi svoje svakinje in njenih otrok. Ko pridemo v vagon, so bili kupeji z eno izjemo vsi zaklenjeni in zastrti. Šli smo torej v edini odprti kupe, kjer sta bili dve osebi. Nismo jima bili dobro došli, kajti v kupeju nas je zdaj kar deset. Ko smo odložili kovčege, sem šla malo gledat, prav za prav kukat v ostale kupeje — in bilo je tako, kakor sem si predstavljala. V nekaterih kupejih sta bili po dve osebi, v nekaterih celo samo po ena, in vsi so seveda udobno ležali, ali si pa pripravljali ležišča. ko je prišel sprevodnik, sem ga prosila, ali bi lahko šli vsaj otroci v kateri sosedni kupé, da bi se malo naspali na tako dolgi vožnji, pa mi je odgovoril:

»Moguče kasnije, kad se budu oni naspali.«

Torej one gracije so se lahko šopirile in spale, a mi z enako pravico smo še sedeli na tesnem! Edina tolažba mi je bila, da se po dolnjih krajih zelo malo vozim.

L. V.

Nogomet in politika

V našem trgu je bila pred kratkim napovedana nogometna tekma. Igrali so domačini s športnim klubom, ki je štiri postaje oddaljen od našega trga.

Popoldne nas je bilo zbranih na nogometnem igrišču večje število ljudi. Toda bili smo vsi nemalo iznenadeni in začudeni. Povabljeni nogometaši so namreč vsi do zadnjega govorili nemški in nosili bele dokolenke. Izpraševali smo se med seboj, ali so to nemški državljani. Kmalu smo pa izvedeli, kaj so. Bili so pravi Jugoslovani iz rudarskega kraja v Zasavju. Hoteli so se morebiti samo malo ‚pačiti', da znajo tudi oni po nemško. Neverjetno jim ugaja vse tuje. Morebiti mislijo, da je lepše in modernejše!

V. D.

»Obnaženi literati«

Čital sem v neki noveli besedo »obnažen«. Vprašal sem tu in tam, ne da bi navedel smisel stavka, pa nobeden ni pravilno razumel te besede. »Ofernažen, onesnažen« in slično so mi rekli.

Torej, mladi literati, ne skrpucavajte našega jezika, ko imamo pa toliko lepih in pristnih narodnih besed.

Če bi zadnjemu pastirju v gorski vasi obrazložil, kaj je pisec mislil, bi se prav gotovo od srca zasmejal in povedal, da se pravi »gola« roka, ne pa »obnažena«.

Miro

Več je podobnih!

Ali je to res neolikano, če gospodična ne pozdravi moškega iste starosti, po izobrazbi pa dosti nižjega, ki je pa slučajno lastnik hiše, v kateri ona stanuje? Omenjena gospodična je poprej vselej vljudno prva pozdravila lastnika hiše, ko jo je pa nekoč grdo in surovo nahrulil, ker je zvečer v stanovanju čistila tla (čez dan je v uradu) in jo je povrhu še nagnal z ‚golaznijo', se ji je zdelo to le preveč in ga je od takrat ignorirala.

Potlej se je pa gospodar začel pritoževati pri njeni materi, češ da ga njena hči ne pozdravlja in da on to zahteva, ker se mu njegovi sorodniki posmehujejo, kakšen gospodar je, ko ga še stranke ne pozdravljajo.

So nekateri ljudje, ki mislijo, da so gospodarji hiš in hkrati vseh ljudi, ki stanujejo v njihovi hiši, in da so zato nekaj višjega.

»Golazen«.

Novela „Družinskega tednika"

PRAVA LJUBEZEN

Napisal Peter Green

Noč pred poroko je Charmiana prebedela, kajti v tej noči je spoznala, da Phila res ljubi in da se kljub temu ne sme z njim poročiti.

Pred tednom dni je bila Charmiana Dorsayeva, dedična Dorsayevih milijonov, v vsem Čikagu najbogatejša in najbolj zaželena dekle. Zdaj je pa samo en dan še lahko igrala vlogo bogatinke, kajti 24 ur nato bo javnost izvedela, da je banka Morrison, ki je imela v njej naložen svoj denar, prišla na boben in da je Charmiana Dorsayeva postala revna ko cerkvena miš.

»Še imate čas,« je rekel odvetnik zbegani mladenki, ko ji je pred tednom dni obzirno povedal žalostno resnico. »Na željo vodstva banke bodo javnost šele čez teden dni obvestili o njenem polomu. Dotlej ste torej še zmerom milijonarka Charmiana Dorsayeva. Izrabite priložnost in se poročite s kakšnim bogatinom. Zdi se mi, da je to edina rešitev, da si zagotovite neskrbno bodočnost.«

Malodušno je šla k dvigalu. Ko so se odprla vrata dvigala, je stopila naprej, ne da bi prej pogledala vanj: zadela se je v mladeniča, ki je v naglici hotel stopiti iz dvigala.

»Oprostite!« je vzkliknil.

»Zakaj pa ne pazite?« se je razjezila.

»Charmiana Dorsayeva!« Mladenič jo je šele zdaj spoznal. »Kako vam gre?«

»Ah, Phil Clayton!«

Ko sta se čez nekaj minut poslovila, sta se zmenila, da bosta skupaj večerjala. Phil Clayton je bil prav tako premožen kakor Charmiana Dorsayeva; njegovo ogromno premoženje je bilo prav tolikšno kakor Charmianina dediščina.

Čez teden dni je Phil zasnubil Charmiano. Zmenila sta se, da se bosta drugi dan sestala pred mestno hišo in da bosta šla na tihem na civilni urad. Charmiana je na tak, njenemu stanu neprimeren način poroke pristala, kajti za veliko poročno slavje ni imela več denarja.

Jutri o pol desetih bo torej že gospa Claytonova. Spet bo milijonarka! Rešila se bo vseh skrbi, ki so jo morile zadnji teden. In vendar je Charmiana prebdela vso noč, sedela pri oknu in zmrzovala. S stisnjenimi ustnicami je strmela v noč. Phil ji bo morda oprostil, toda — o tem je bila le pretrdno prepričana — to, da ga je varala, ne bo nikoli pozabil.

Ko se je začelo svitati, se je Charmiana odločila.

Okrog osmih zjutraj je na neki klopi v parku sedelo ljubko mlado dekle in vneto pregledovala oglase v jutranjiku. Kljub krizi je bilo mnogo izpraznjenih služb. Modna trgovina Laurel je na primer potrebovala za trgovino tako nujno novo moč, da vodstvo ni niti zahtevalo prakse od prosilke. Medtem ko se je Charmiana peljala proti mestu v avtobusu, si je prizadevala, da ne bi mislila na sestanek s Philom. Vendar ni mogla zadržati solz, ki so ji silile v oči.

Vsa zbita in utrujena je prvi večer po vsednevnem delu prišla v majhen hotel in si najela poceni sobico. Ko je ležala v postelji, je v duhu še enkrat preletela vse dogodke zadnji dni in ugotovila, da je prav ravnala.

Drugi večer je še enkrat šla v veliko, krasno hišo Dorsayev; morda je prišlo kaj pošte zanjo. Res jo je čakalo več pisem, a pisma od Phila Claytona, ki si ga je najbolj želela, ni bilo med njimi. Sredi zapuščenega sijaja te velike hiše, ki ni bila več njena, je sedela Charmiana Dorsayeva in bridko jokala.

Odtlej jo je življenje težilo kakor môra. Ker je morala ves dan marljivo delati in ker ni bila vajena dela, je bila zvečer tako trudna, da je vsa zbita legla v posteljo. Kljub temu pa ni mogla najti spanca in zdelo se je, da se je boleča praznina v njenem srcu vse bolj in bolj širila.

V soboto je dobila Charmiana svojo plačo. Z ovojem v roki je šla k dvigalu. Vrata so se odprla in nekaj moških je izstopilo. Eden od njih se je zadel obnjo.

»Ali ne morete paziti?« se je ostro obregnila.

»Oprostite, prosim... Charmiana!«

Charmiana je osuplo in nemo strmela v moža. Čez dolgo je komaj slišno in počasi dahnila: »Phil!«

»Za božjo voljo, kaj pa vendar počneš tu?« jo je vprašal Phil. Potlej je nejeverno in osuplo pogledal njeno plačilno vrečko. »Moj Bog! To menda vendar ne pomeni, da si tu v službi?«

Ni mogla z besedo na dan. »Kajpak,« je nazadnje v zadregi zajecljala. »Toda kako... kako si pa ugotovil, da sem...«

»Kako dolgo si že tu?« ji je segel v besedo.

»Od... od tistega dne, ko sva se hotela poročiti.«

»Bila sva torej ves čas v isti hiši, ne da bi bila vedela?« je vzkliknil.

Šele zdaj ga je razumela. »Ali si tudi ti tu v službi?« ga je začudeno vprašala.

»Kajpak! V oddelku za pošiljke sem. Kje si pa ti?«

»V oddelku za perilo,« je še zmerom zbegano odgovorila Charmiana. Phil je potegnil dekle na neko klop pri oknu, kjer sta se lahko nemoteno pogovarjala.

»Ne vem,« je začel, »zakaj si tu v službi, toda prositi te moram odpuščanja za nekaj, kar me vse odtlej grize.« Nekaj časa je molčal. »Vem, da me sovražiš, toda... nisem mogel napraviti drugače, če sem hotel ohraniti spoštovanje sam pred seboj.«

»O čem pa govoriš?« ga je vprašala Charmiana.

»O najinem sestanku pri mestni hiši, ki nanj nisem prišel.«

Charmiana je pridržala dih. Vsa kri ji je šinila v glavo.

»Mislila sem, da samo jaz...«

Phil jo je razburjeno zgrabil za roko.

»Tudi ti nisi prišla?« jo je vprašal. »Nisi me dovolj ljubila!...«

»Sem!« je vzkliknila. »Ker sem te ljubila, nisem prišla.« Obmolknila je. »A ti?«

»Moje početje je bilo nizkotno,« je dejal in v zadregi pobesil oči. »Šele v noči pred poroko sem prav spoznal nizkotnost svoje namere. Ali naj bi se poročil iz gole preračunljivosti? Charmiana... na lepem sem obubožal. In... začel sem ti dvoriti samo zato, ker si bila bogata... Tako, zdaj veš vse in mi lahko pljuneš v obraz.«

Charmiana se je tako glasno zasmejala, da jo je Phil ves prestrašen pogledal. Toda koj se je spet zresnila.

»Ali si imel svoj denar naložen v Morrisonovi banki?«

Phil je prikimal.

»In si zvedel za polom tisti dan, ko sva se srečala v odvetnikovi hiši?«

Spet je prikimal.

Ni si mogla kaj, da se ne bi spet zasmejala. Toda to pot je bil drugačen njen smeh — smeh olajšanja.

»Phil!« je razposajeno vzkliknila. »Ko si zvedel, da si prišel ob ves denar, si se hotel poročiti z menoj samo zato, ker sem bila bogata in bi si tako zagotovil neskrbno bodočnost?«

Phil je zardel do ušes.

»In jaz,« je nadaljevala, »sem se hotela iz istega vzroka poročiti s teboj!«

Nekaj trenutkov jo je zmedeno gledal, potlej se mu je pa obraz raztegnil v zadovoljen smeh. Drug drugega sva hotela torej preslepiti, a ko je ljubezen zmagala nad hladno preračunljivostjo, oba nisva prišla na sestanek. Ali ni bilo tako?«

»Da, Phil,« je potrdila Charmiana.

»Kar se torej tiče zamujenega sestanka,« pomolil ji je pred oči svojo plačilno vrečico, »ti povem, da lahko primožiš sto dolarjev...«

»In ti pet in sedemdeset,« je dodala ona.

»Imenitno!« je veselo vzkliknil on. »Skupaj dá to sto tri in sedemsedet dolarjev...«

»Sto pet in sedemdeset!«

»Slabo računaš, srček! Kajti dva dolarja bova čez pol ure plačala za poročne listine!«

(ba)

Če si nevljudnež...

Napisal Hans Bressani

»Ali še kdo nima voznega listka?« Da — mlada dama tu-le! Razburjeno je brskala, kakor mnogo dam, po svoji ročni torbici, da so kovinski obrobki, ki so jo krasili, srebrno zvončkljali.

»Moj Bog! samo 50 para imam s seboj,« je živčno vzdihnila in pomolila denar sprevodniku, ki je obžalovaje zmignil z rameni.

V teh težkih gospodarskih časih moramo biti previdni. Stal sem za damo, videl sem jo torej samo od zadaj — ali bi ji posodil dinar ali ne? Ne, takšna trgovska buča kakor sem jaz ne sme niti za paro kupiti mačka v žaklju.

»Ako mi milostljiva dovoli,« je dejal tedaj s prijetnim glasom neki mladenič, ki je slonel na drugem koncu ploščadi.

»Preljubeznivi ste! V zelo mučnem položaju sem.«

»Toda, prosim vas milostljiva,« je prekinil mladenič s svetovnjaško prijaznostjo njeno tožbo, »tu vendar ne more biti govora o mučnosti. Najbrže se večkrat vozite po tej progi in lepega dne bo že prišla priložnost... plačam za damo,« je končal nenavadno spretno ta res nekam mučni pogovor o denarju. »Tu imate!« je rekel ostro in sijoč od ponosa nevljudnemu sprevodniku in mu pomolil 50dinarski kovanec, z gibom, ki naj bi pokazal, da drobiža sploh ne nosi s seboj.

»Najlepše se vam zahvaljujem,« je prisrčno rekla dama. V svojem kotu sem se namuznil in sem bi vesel, da se nisem prenaglil.

»Toda prosim, milostljiva,« se je prijazno smehljal vljudni sopotnik in jo dobrohotno posvaril: »Ne smete si delati toliko skrbi zaradi takšne malenkosti — zaradi bore dinarja.«

»Saj ne gre za ta dinar,« je povzela dama visoko in nebrižno, »toda dobro se zazdi človeku, ko vidi, da so še vljudni ljudje na svetu.«

‚O kako sem nevljuden,' sem si mislil na tihem in sem nehote pogledal nekega drugega sopotnika, ki se tudi ni nič zapletel v to zadevo in je stal nebrižno zadaj v kotu, kjer je visela vrv stremena; nisem mogel skriti veselja ob občutku, da včasih prav dobro de, ko vidiš, da so na svetu tudi drugi moški nevljudni. Očitno mu je v istem trenutku prišlo prav to na misel, kajti pomenljivo mi je pomežiknil, nekako tako, kakor si včasih pomežiknejo nevljudni tramvajski sprevodniki, kadar se nežni spol tako gnete okrog njih, da bi jim skoraj kazalo spustiti peščeno zavoro.

Dama je izstopila. Vljudni mladenič jo je mahnil za njo brez oklevanja, tudi drugi nevljudni neznanec je izstopil, tako da je ostal v tramvaju samo eden nevljudnež še — in to sem bil jaz. Nisem vedel, ali naj bi svoji materialni nevljudnosti pridružil še duševno nevljudnost in kakor moja sopotnika radovedno tekel za damo. Proti splošnim pravilom sem stal nekaj trenutkov neodločen pri tramvajskem izhodu. Naposled sem se pa spomnil svojega najljubšega življenskega pravila: Uživaj! Zakaj bi bil pa prav zdaj prikrajšan? Tramvaj je že potegnil. Skočil sem na tlak. Neznanec in dama sta pravkar zavila na neko stransko pot v parku. V majhni razdalji jo je mahal za njima drugi nevljudni gospod. Ali namerava tudi on? Šel sem tik za njim.

Zdelo se mi je, da hoče prvi kavalir pri priči izrabiti temo v parku in se dami ljubeznivo približati. Mislil sem kajpak, da to ni nič hudega, saj je park vendar javno sprehajališče.

»Nesramnost,« je tedaj na lepem zasikala dama in odhitela jezno dalje. Kavalir je obstal na mestu kakor Lotova žena. ‚Tepec', sem si mislil škodoželjno in sem bil vesel, da sem bil v tramvaju tako nevljuden. Dinar ni veliko, a še eden zraven, pa prepeljem svojega psa iz pisarne v stanovanje.

»Oprostite!« je dejal tedaj nevljudnež in pristopil k vljudnemu, zdaj osramočenemu kavalirju, ki si je pravkar zavezoval čevlje. Prisluhnil sem, kajti ta pogovor me je neznansko zanimal.

»Oprostite,« je še enkrat dejal in mu nekaj pomolil.

»Gospod, kaj si drznete,« je nevljudno vzkipel prejšnji vljudnež. »Saj vendar nisem berač. Za vraga, zakaj mi vsiljujete ta dinar?«

»Saj vam ga ne vsiljujem. Nikakor, hočem vam samo vrniti, kar ste prejle potrošili. Vse sem videl, gospod.«

»Vseeee?« je zategnil prvi kavalir skoraj preplašeno.

»No, skoraj vse,« ga je skušal dobrodušno pomiriti nevljudnež.

»Da, ali vzlic temu ne razumem, kaj naj to pomeni,« je rekel gospod, »kako pridete do tega...«

»Ah vse to je zelo preprosto,« je rekel veselo nevljudnež vljudnemu. »Tista dama je namreč moja prijateljica — samo preden sva skočila na tramvaj, sva se malo sprla...«

Vsak nima toliko denarja, da more potovati v kopališče **Toda vsakdo** bi moral dati za zdravje letno 100 — 150 dinarjev in piti mesec dni mesto druge vode samo našo znamenito:

Radenski zdravilni vrelec onega z rdečimi srci iz Radenskega zdravilnega kopališča Slatina Radenci

(pri Mariboru)

Zahtevajte gratis prospekte!

Humor

Iz otroških ust

»No, Tonček, daj svojemu mlajšemu bratcu žogo. Starejši vedno odneha.«

»Hm. Po tem pravilu se pa ti zelo redko ravnaš, očka!«

Poznavalec ljudi

Gospod pri zlatarju: »Jaz... ah... hm ...jaz... jaz bi...«

Zlatar: »Jože, dajte mi prosim podstavek z zaročnimi prstani!«

Previdnost

»Ali znate pognati motorno kolo?«

»Prav žal!«

»Dobro, prosil bi vas torej, da malo popazite nanj.«

Ni razumel

»Kako se mi drznete stopiti pred oči, gospod Petelin? Snoči sem vam dovolila, da ste šli z mojo hčerko na ples, in danes ob osmih mi pripeljete dekle domov!«

»Oprostite, milostljiva, toda o poli devetih moram biti že v trgovini!«

Moč navade

Stari kapitan je ležal bolan.

Zdravnik mu je izmeril vročino.

»39 stopinj,« je dejal.

»Južne ali severne širine?« je dahnil kapitan.

Podedovano

Ona: »Včasih se mi zdiš čisto možat, na lepem si pa spet kakor ženska! Kako je to mogoče? «

On: »To sem najbrže podedoval.«

Ona: »Ali je bil tvoj oče takšen?«

On: »Ne! Toda polovica mojih prednikov je bila moških, polovica pa ženskih.«

Happyend

»Ali je imela nova drama srečen konec?«

»Vsekako. Po drugem dejanju smo lahko dobili denar, ki smo ga plačali za vstopnino, nazaj.«

Škotska

Dva Škota sta se sprehajala po obrežju. Eden od njiju je našel penny. Drugi ga je zagledal v istem trenutku.

»Ne morem ti ga dati, kajti pobral sem ga jaz.«

»Oprosti, saj sem se tudi jaz takoj sklonil. Oba hkrati sva ga našla!«

Penny se na žalost ne da deliti.

»Dobro, položil ga bom na klop; tisti, ki bo dalje vzdržal pod vodo, ga bo lahko spravil.«

Škota sta se slekla in skočila v vodo in — sta tako dolgo ostala v vodi, da sta oba utonila.

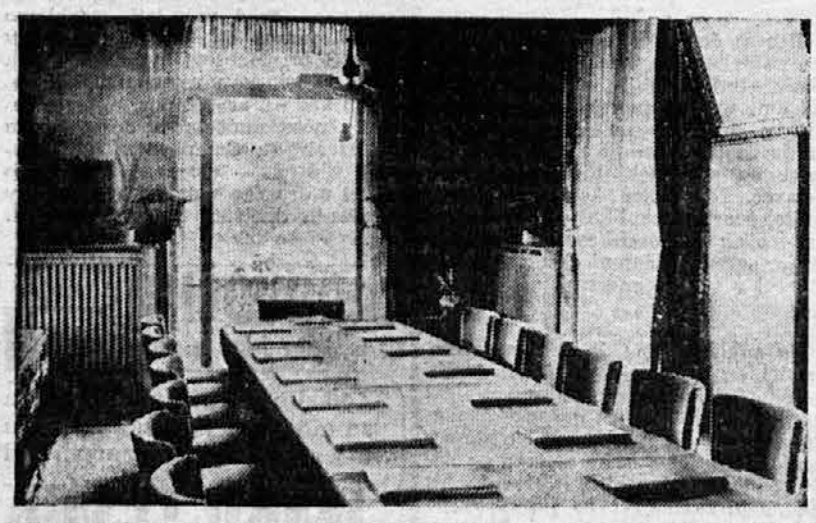

Konferenčna dvorana v hotelu Dressen v Godesbergu; v njej sta se pogajala Hitler in Chamberlain.

K poroki dveh članov obrambne zveze angleškega mesta Gillinghama so prišli njih tovariši v vojaški uniformi, z jeklenimi čeladami in plinskimi maskami.

SAMOSTOJNI OTROCI

Ali veste, da niso otroci nikdar in nikoli samostojni? Morda to ne drži pri otrocih preprostih, revnih staršev; pri tistih nebogljenih malčkih, ki komaj racajo, pa že morajo pestovati svoje mlajše bratce in sestrice. Otroci bogatih, premožnih staršev pa prav res niso samostojni.

Rekli boste, da sem starokopitna in da o moderni vzgoji malo razumem ali pa nič. Morda. A poznam otroke. Poznam desetletno dekletce, hčerko bogatih staršev, pravi ‚biser' samostojnosti. Nikoli je ni nihče učil, kako naj živi in kaj naj stori ob tej ali oni priložnosti. Vzgajala se je sama. Ko je izpolnila deseto leto, so ji dali nekaj denarja, češ, da ne bo brez cvenka in da ne bo v zadregi pred svojimi tovarišicami. To ‚samostojno' dekletce pa porabi ves svoj denar za slaščice, za lepe nogavičke, celo pudra si je že kupila. Je pač popolnoma samostojna; zdaj ne dovoli več, da bi jo učili, kaj sme in česa ne, svoboda ji je že prešla v meso in kri. Ta samostojnost je pa samo navidezna, kajti odvisna je od denarja. Ako bo tej deklici lepega dne zmanjkalo denarja, ji bo zmanjkalo tudi volje do dela. Takšna vzgoja k samostojnosti sloni torej na napačni podlagi.

Potlej poznam majhnega ‚samostojnega' fantička. Komaj pet let mu je. Na dvorišču gospodari in se repenči kakor petelinček in je strah vseh drugih otrok. Starši ga vzgajajo k samostojnosti, ker je moderno tako. Le redkokdaj ga pokarajo ali posvare, češ da se bo tako bolj nemoteno duševno razvijal. Ni dolgo tega, ko sem dala otrokom na dvorišču jabolko in jim naročila, naj si ga lepo med seboj razdele. Ko sem pa drugi dan vprašala, ali jim je dišalo, so mi povedali otroci, da je vse jabolko pojedel ‚samostojni' junak sam. Nihče ga pač ni učil, da ni lepo, če ne deli veselja in žalosti s prijateljčki; razvija se sicer ‚samostojno', a hkrati z dobrimi lastnostmi se nemoteno razvijajo tudi slabe: sebičnost, prepirljivost, lažnivost. Bogat otrok skoraj, skoraj ne more biti samostojen, kajti podzavedno čuti, da ima za seboj starše in denar.

In poznam še eno deklico, skoraj že gospodično. Povedali so mi, da je nenavadno samostojna, da so jo doma vzgojili kar se da moderno. Tudi ta deklica ima bogate starše. Samostojna je pa kar preveč, kar svojeglava in trmasta je, prezgodaj odrasla in zrela. Nima posebnega spoštovanja do staršev, ker ji niso blizu, ker sta se ji oče in mati s svojo nenavadno vzgojo nehote odtujila. Na svet in ljudi gleda mrzlo, preračunljivo, brez čustev in brez usmiljenja. Skratka: presamostojna je za svoja leta.

Otroci potrebujejo opore, kakor jo potrebujejo mlada, nežna, šibka drevesca. Žalostno je za otroka, ako je prepuščen samemu sebi, kajti Bog v njegovo srce ni položil toliko ljubezni in v njegove možgane ne toliko razuma, da bi se utegnil sam vzgajati. Otroke naj torej vzgajajo starši z ljubeznijo, dobro besedo in z zavestjo, da vzgoja ne sme biti odvisna od ‚mode' in njenih muh!

Saška

Se je že pričelo...

...namreč mučenje ljudi v gledališču in v kinih. Pa ne mislite, da so predstave tako slabe, o ne, krivi so drugi mučitelji, ki sta jim dobro vedenje in vljudnost španska vas. Komaj se v operi prične uvertura — v kinu tedaj vrte zvočni tednik — že prilomasti kakšen nevljudnež do tvoje vrste in vneto išče svoj sedež. Pač ni imel časa, da bi si zunaj ogledal svojo vstopnico.

Potrpiš. Zatopiš se v glasbo ali v bežeče slike, a zmoti te šelest svilnatega papirja; damica na tvoji desni ne strpi dve uri brez sladkorčkov. Naposled le utihne. »Naj bo,« si misliš, »zdaj bo menda mir.« Prezgodaj si se razveselila. Gospa pred teboj se pri zaljubljenem prizoru na ves glas hahlja, in kmalu prično sitni sosedje: »Pst! Pst! Tiho! Ali bo mir?« Nekdo celo zažvižga. Ne veš, ali bi se jezila na veselo gospo ali na pomirjevalce, kajti ne moreš ločiti, kdo je glasnejši.

V gledališču v odmoru prižgo luči; ljudje radovedno zijajo drug v drugega. Izraz ‚zijalo' je sicer predmesten, a še premalo krepak. Če imaš smolo, da poznaš to ali ono ‚fino' damo iz lože in če ima povrh tega ta dama še kukalo, si zapečatena. Vsa loža te hoče videti, streljajo nate od vseh strani; če si ženska, se bojiš, da ti pričeska ne stoji, če si pa moški, si pričneš živčno popravljati ovratnik ali ovratnico.

Zakaj hodijo takšni ljudje v kino in gledališče, ljudje, ki bi celo angela spravili iz ravnotežja in mu zagrenili ves plemeniti užitek? Zakaj skoraj zmerom pred teboj v kinu sedi dama s koničastim klobukom, zakaj pri koncertu tvoj sosed stalno tolče takt z nogami in rokami in zakaj tvoja soseda v operi navadno ponavlja z zborom sladke melodije — kajpak ne tako sladko kakor zbor? Zakaj tretjina ljudi prihaja v gledališče in kino prepozno, zakaj ljudje prav v gledališču tako radi stopajo na kurja očesa, zakaj mlečnozobi mladeniči med predstavo kritizirajo pevko ali pa šušljajo zaljubljene besede svoji sosedi? Zakaj moraš stalno svoj spored posojati vsej svoji okolici, zakaj hodijo v opero prehlajeni ljudje, ki spadajo v posteljo, in zakaj ima očarljiva damica za teboj tako »opojen« parfum, da te od njega še drugi dan glava boli?

Menda zato, ker so ljudje od sile sebični in mislijo samo nase. Samo nase. Kako si boš torej pomagala, se ubranila teh neprijetnosti? Desetkrat z dobrim zgledom. V gledališču in kinu se boš vedla tako, kakor se spodobi za hram umetnosti. Enajstič boš pa šumela s papirjem, zijala s kukalom po ložah, stopala na kurja očesa, kihala in kašljala, prišla pol ure prepozno, pri veselih prizorih boš ihtela in pri žalostnih se boš smejala. Če te bo kdo opozoril, da daj mir, mu boš zagrozila, da se boš pritožila — ne vem pri kom — in boš zavihala nos. In dobro ti bo pri srcu!

S.

Pri kožnem vnetju in izpuščajih dojenčkov, pri razpokanih in razbolelih prsih mater

čudovito učinkuje

pravo rastlinsko mazilo

»OKAMA«

Okama mazilo se dobi v lekarnah in drogerijah, škat. din 8·–.
Razpošilja proti predhodnemu nakazilu din 10·–.

LEKARNA Mr. JOŽE OBLAK
Št. Vid nad Ljubljano

MED JESENJO IN ZIMO...

...bomo nosile ljubke volnene pulovre s kratkimi ali dolgimi rokavi. Prednosti teh pulovrov lahko takoj naštejem. Topli so, elegantni in poceni. Ker jih ne bomo nosile v najhujšem mrazu, jih spletemo iz tanjše mehke volne, natanko in pazljivo, kajti njih lepota je odvisna od kroja in slikovitosti vzorca in pravilne izbire barv.

Menda je ni ženske, ki ji pulover na naši gornji sliki ne bi ugajal. Zelo preprost je, brez slehernih olepšav, brez ovratnika celo in brez nabranih rokavov. Prav zato je lep, nekako nov in eleganten. Ko sem bila pred kratkim na počitnicah ob morju, sem opazila, da imajo posebno Francozinje takšne preproste pulovre zelo rade. Oblečejo jih zvečer, ko pritisne hlad z morja. Med pisanim živžavom raznih tkanin so se ti pulovri odlikovali po svoji mirnosti in apartnosti.

Letos so v modi preprosti in enobarvni pulovri, pleteni v enostavnih vzorčkih. Na naši sliki vidiš takšen temno moder pulover s kratkimi rokavi

Potrebuješ 200 gramov, če si močnejša, 250 gramov tanjše enobarvne volne, pletilke št. 2 ali 2½ — to je kajpak odvisno od debeline volne — in pametno zadrgo, dolgo 15 cm.

Vzorček ni težak, precej je podoben tistemu, ki smo ga priporočili za pleteni kostim v eni izmed prejšnjih številk. Razumljivo je pa, da ga ne bo takoj znala tista, ki le malo plete, zato naj ga naprej poskusi s kakšno staro volno. Gornji del in rokavi so spleteni v ravnih črtah.

Diagonalni vzorec: 1. vrsta in 3. vrsta: tri petlje desno, tri petlje levo; 3. vrsta: tri petlje levo, tri petlje desno; 4. vrsta: vse petlje levo. Vsake štiri vrste moramo vzorček pomakniti za eno petljo proti desni ali proti levi, kakor hočemo pač, da nam tečejo povprečne črte. Približno 36 cm visoko delaš diagonalni vzorček. Zdaj prični: 1. vrsta na lice same desne; 2. vrsta same leve; 3. vrsta same desne; 4. vrsta: same desne; 5. vrsta same desne; 6. vrsta same leve; 7. vrsta same desne; 8. vrsta same desne; 9. vrsta kakor 1. vrsta. Tu sem napisala vzorček dvakrat, kakor se ponavlja, da bo laže za začetnice.

Vzorček za rokave: 1. vrsta: 3 desne, 1 leva; 2. vrsta: 3 leve, 1 desna; 3. vrsta: 3 desne, 1 leva; 4. vrsta: 3 leve, 1 desna; 5. vrsta kakor 1. vrsta.

7 cm roba pri prednjem in zadnjem delu spleteš v navadnem robovnem vzorčku: 2 levi, 2 desni petlji. Ta robovni vzorček se lepo oprime pasu, tako da nosimo pulover lahko tudi v krilo, ne da bi nas to motilo.

Pulover pleti točno po kroju. Letos so v modi visoko zaprte obleke, visoki, sicer ne stoječi ovratniki. Tudi pri tem pulovru takoj opaziš nov, moderen vratni izrez. V kroju vidiš, da je vratni izrez nekoliko dvignjen, namesto da bi bil izrezan. Da boš pa pulover lahko oblačila, ne glede na pričesko, si boš v levo ramo všila patentno zadrgo. Patentna zadrga mora biti kajpak iste ali pa vsaj podobne barve, kakor je volna, da je ne opaziš na prvi pogled.

Ker so na kroju mere točno zapisane, bom naštela samo glavne mere pri našitku. Za prednji del nasnuj 110 petelj, mere drže pa le za tisto debelino volne, ki jo pleteš s pletilkami štev. 2. Za hrbet nasnuj 90 petelj, za rokave pa 60 do 70 petelj, to je pač odvisno od debeline roke.

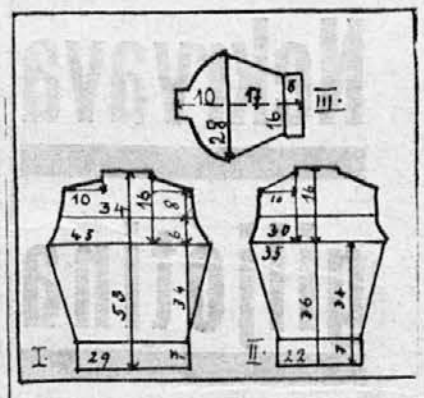

Kroj za pulover. I. = predpasnik, II. = zadnji del, III. = rokav

Ko skončaš vse dele, jih prav lahko in ne s prevročim likalnikom polikaj in sešij. Na koncu všij še zadrgo. Na takšen pulover se posebno poda kakšen svojevrsten okrasek, bodisi monogram iz usnja, bodisi ljubka figurica v nasprotni barvi ali kaj podobnega.

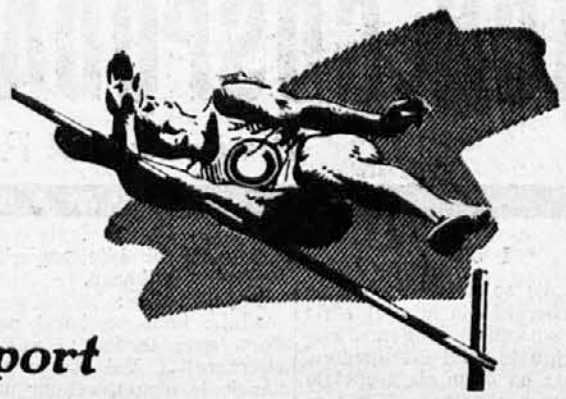

Sport je zdrav, pa vendar se lahko zgodi, da se prehladite zaradi majhne neprevidnosti. Zato mislite že pri prvih znamenjih bolezni na Aspirin tablete in na „Bayer"-jev križ, ki jamči za pristnost

BAYER ASPIRIN

TABLETE Z BAYER-JEVIM KRIŽEM.

Oglas reg. pod S. br. 437 od 10. I. 1934.

A tudi če pustiš pulover takšen, kakršen je, bo eleganten in se ga zlepa ne boš naveličala.

Za takšne enobarvne pulovre in jopice izberemo močne, polne barve. Temnordečo, temnomodro in temnozeleno bi ti posebno priporočala. Prvo, ker je letos v modi in ker se poda bledim in rdečim obrazom; drugo, ker je zmerom v modi in ker je povsod uporabna: tretjo pa, ker je še posebno moderna letos, v vseh odtenkih od grahasto in strupenozelene do olivno in smrekovozelene.

Simona

Dopoldne, popoldne, zvečer

Da ne bo zadrege, beseda je o modi, o zimski modi. Sicer še nismo tako blizu zime, a moda ima hvale vredno navado, da gleda lep čas naprej in ne samo do konca nosu. Oglejmo si torej, kaj bodo na splošno letošnjo zimo nosile elegantne gospe in gospodične.

Težko je iz toliko pestrih in zanimivih modelov izluščiti novo in moderno. Opažamo, da je nova pričeska navzgor precej vplivala na črto vratnega izreza; nič več ni preprost, ampak bogato okrašen, da olepša zdaj goli tilnik.

Dopoldne

...bomo nosile dokaj preproste obleke, kostime in športne plašče. Moda se še zmerom opira na šport in je zato posebno dopoldne enostavna. Krila so zelo kratka, pogosto okrog in okrog drobno nagubana. Jopice so dolge, na šest gumbov ali pa ohlapne in kratke. Barve so mirne. Vzorci škotskih tkanin zabrisani. Narobe so pa bluze živobarvne; dve novi moderni barvi sta živa ‚angleškordeča' in motna ‚steklenosinja' Praktični modni barvi sta: opekastordeča, koralnordeča.

Popoldne

...si dovoljuje moda več razsipnosti v črtah, v okrasju, vezenju, v krznu in dragocenem blagu. Elegantni kostimi so okrašeni s pošivki, z vezenjem, z nizkim, razrezanim krznom, z visokim krznom, tik ob vratu. Ti visoki krzneni ovratniki nas spominjajo na ovratnike, ki smo jih nosile pred nekaj leti. Glede na gole tilnike se nam bodo zazdeli upravičeni.

Dosti bluz iz svetlikajočih se tkanin, iz lameja. Te bluze so v kroju ravne, podobne sweaterjem in segajo čez pas. Ovratniki so visoki in okrašeni z biserjem. Na moč ljubke so popoldanske obleke iz zelo tenkega volnenega blaga, čisto nagubane in z visokimi životki. Pas je pogosto samo naznačen v kroju, ali s šivi ob pasu. Pomika se navzgor in navzdol, glede na postavo, blago in okus. Plašči so široki, ohlapni ali se pa oprijemajo pasu. Pogosto so bogato okrašeni s krznom in imajo tudi krzneno kapuco. Med pariškimi modeli je zbudil posebno pozornost medlomoder plašč, precej širok z žepi in kapuco iz rdeče lisice.

Zvečer

...se nam bo zdelo, kakor da nas bi dobrodušen čarovnik s svojo čarobno paličico prestavil v nov, bajen svet. Že lani je bila večerna moda razkošna, a letošnja jo še prekaša. Vendar velja tudi letos geslo: ‚Kakor kdo more'. Samo svojevrstno in čedno mora biti. Til je poceni, prav tako organdi, taft in podobne tkanine. Za mlade deklice so v modi vse trde in lahke tkanine, njih večerne obleke so namreč v pasu ozke, v krilu pa nabrane in široke in spominjajo na krinoline. Za poročene ženske in starejše dame so pa v modi ravne črte, zelo čiste in enostavne. Kratek životek in dolgo krilo. Krila segajo na splošno do tal in se torej kratka večerna obleka — čeprav zelo praktična — ni obnesla. Izrezi pri večernih oblekah so globoki in koničasti. Zelo moderne obleke so v stilu leta 1900., bogato okrašene, z ohlapnimi rokavi. Večerni plašči so pa narobe presenetljivo preprosti, ravni in malo okrašeni. Zato so pa iz dragocenih tkanin ali iz krzna.

Mnogo je novega, lepega, a dragega. Praktična ženska bo znala iz vsega tega izluščiti tisto, kar bo najprimernejše za njeno postavo, za njene razmere in — ne pozabimo — tudi za njen mošnjiček.

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Četrek: Možganova juha, kumarice v omaki, krompirjev pire. — Zvečer: Pljučka s krompirjem.

Petek: Zelenjavna juha, češpljevi cmoki, kompot. — Zvečer: Krompirjev pečenjak z mešano solato.

Sobota: Golaževa juha, nadevana čebula,[1] krompirjev pire. — Zvečer: Hopl-popl[2] z mešano solato.

Nedelja: Goveja juha z vlivanci, nadevane telečje prsi, dušen riž, solata, kompot. — Zvečer: Mrzla večerja: olive, sardelice, mešana solata, sardelno maslo.

Ponedeljek: Riževa juha, možganske klobasice, krompirjev pire, svežé sadje. — Zvečer: Vampi s parmskim sirom.

Torek: Juha z vraničnimi cmoki, bučke v omaki, dušen krompir. — Zvečer: Pečenjak s kompotom.

Sreda: Kruhova juha, dušeno zelje, krompirjev pire, kuhane telečje kosti. — Zvečer: Koštrunovo meso s krompirjem, zeljnata gibanica.

Pojasnila

[1] **Nadevana čebula:** Olupi več velikih čebul, kuhaj jih četrt ure v slani vodi, odcedi jih in daj za 5 minut v mrzlo vodo. Nato jih izdolbi in nadevaj s telečjim nadevom, ki si mu primešala 2 rumenjaka, malo kisle smetane, nekaj soli in sesekljanega peteršilja. Povrh nakapaj raztopljenega presnega masla. Zloži čebule v kozico, omaščeno s presnim maslom, pridaj juhe, soli in sladkorja, duši čebule tako dolgo, dokler ne postanejo mehke. Pazi, da ti ne razpadejo. Polij jih z omako, ki so se v njej čebule dušile, prej pa posnemi iz nje vso mast.

[2] **Hopl-popl** se imenuje jed, ki je posebno pri moških zelo v časteh. Praktična ženica se bo svojemu možičku zelo prikupila, če mu bo za večerjo spekla ‚hopl-popl'. Zato naj vam izdam recept te znamenite jedi.

V ponvi spraži koščke skuhanega krompirja in slanine; preden se krompir spraži, dodaj na koščke zrezane salame ali gnjati. Medtem osoli dve jajci, ju začini kakor za jajčno jed in z njima polij krompir. Ko se jajci strdita, ju še malo začini s soljo in poprom in nesi jed na mizo.

ZAKON GOSPODA TERBRÜGGA

Nemški napisal F. Carlsen

ROMAN

I

Deževne kaplje so udarjale ob okna zasebne pisarne, ki sta v njej stala dva moža drug nasproti drugemu. Starejši izmed njiju je imel inteligenten, a živčen obraz; na njem sta trepetala zaskrbljenost in razburjenje, ki sta se le slabo ujemala z mirnim in domačnostnim razkošjem pisarniške opreme. Mlajši je imel obraz kakor iz rezanega kamna. Prisodil bi mu štirideset let. V ta obriti in inteligentni obraz sta zarisala nezlomljiva volja in dolgoletno samoobvladovanje ostre črte. Bil je za dobro glavo višji od starejšega in je s svojo osebnostjo gospodoval v vsej sobi.

»Nisem romantik, gospod konzul, in ne verjamem, da bi se moglo vaše podjetje spet razcveteti v položaju, ki je vanj zašlo. Samo velika osebna korist bi me mogla pripraviti do tega, da vam tu priskočim na pomoč.« Utihnil je za nekaj trenutkov.

»Ta korist bi se utegnila najti. Poročil bi se z vašo hčerko, potem bi vam pa dal v roke pripomoček, da spet poživite svoje podjetje.«

V sobi je zavladala tišina; samo majhna muha je nekje trdovratno brenčala in v vse ožjih krogih obletavala bledo konzulovo čelo, ki so se vanj od napornega premišljanja zarezale globoke gube.

»Magda je vendar zaročena,« je naposled s težavo izdavil.

»Vem,« je odgovoril mlajši, »zaročena z nekim neznatnim poročnikom, z nekakšnim golobradim lipetom. A do te poroke ne bo prišlo, saj jima vi vendar ne morete dati kavcije, a tudi denarno ju ne boste mogli podpirati.«

»Ona ga ljubi,« je zamrmral konzul.

»Samo m i s l i, da ga ljubi, a to je velika razlika. Natanko sem poučen o vsem tem. Hans v. Maltitz ni za zakon, torej smem jaz brez slabe vesti stopiti med zaljubljenca; morda bom s tem razbil kakšen sen, sreče jima ne bom mogel razbiti.«

»Ali mar ljubite mojo hčer, gospod Terbrügge?«

»Dovolili mi boste, da se o svojih čustvih z n j o pogovorim.« Te besede so bile tako presekane in odločne, da je konzul umolknil.

»Ali smem torej upati, da sva se v načelu sporazumela?... Da? Torej vas prosim, da bi se smel pogovoriti z gospodično Magdo. Čas hiti, jaz bi pa rad svojo obljubo, ki sem vam jo dal, izpolnil še prej, preden dobe glasovi, ki krožijo o vašem podjetju trdnejšo podlago.«

»Še eno besedo, gospod Terbrügge, rotim vas! Kaj se bo zgodilo, ako se moja hči ne bo hotela odpovedati gospodu Maltitzu? Že od otroških let sem sta namenjena drug drugemu.«

»Potlej pač ne bo vzroka, da bi se mešal v usodo vaše hiše. Kot trgovec boste menda razumeli, da človek ne more za zabavo vložiti cel milijon v sumljivo podjetje.«

Konzul je molčal. Prsti so se mu živčno poigravali okrog električnega zvonca, preden se je odločil in pozvonil.

»Prosim, naj pride sem gospodična Magda,« je rekel slugi. »Vas pa, gospod Terbrügge, prosim, da me odrešite muke, ki bi jo občutil, ako bi moral poslušati vaš pogovor z mojo hčerko.«

»Še ljubše mi bo, gospod konzul, če se bom z gospodično Magdo lahko pogovoril med štirimi očmi.«

Podala sta si roke in konzul je odšel skozi stranska, z blagom preoblečena vrata.

Nekaj trenutkov nato je vstopila Magda Corwynova. Ko je zagledala, da je v sobi samo gospod Terbrügge, je obstala; poznala ga je namreč samo na videz. Nato je stopila bliže in ga vljudno, a hladno pozdravila.

Prisodil bi ji dvajset let; bila je visoka in vitka, a njen lepi in pravilni obraz bi se zdel hladen, ako ga ne bi oživljale žarke sive oči. Iz vsake njene črte in iz slehernega njenega giba je dihalo prirojeno dostojanstvo. Kostanjevi lasje, ki so se v dveh debelih kitah vili okrog njene nežne glave, so bili v čudnem nasprotju z ogljeno črnimi trepalnicami in obrvmi. Čeprav vitka in visoka, je segala Štefanu Terbrüggu komaj do ram.

»Oče me je poklical,« je dejala kratko.

»Na mojo željo mi je dovolil kratek zaseben pogovor z vami.«

Začudeno ga je pogledala.

»Z menoj?« Kaj mi imate povedati, gospod Terbrügge?«

»No, najprej sediva.«

Nejevoljno, a vendar z zanimanjem je sedla Magda v očetov naslanjač, Terbrügge ji je pa sédel nasproti. Njegove jeklene in trde oči so se neusmiljeno upirale v njene.

»Močni ste, gospodična Corwynova, in zato ne bom govoril po ovinkih. Vaš oče je pred polomom.«

Niti glas se ni utrgal z njenih bledih ustnic. Samo oči so se ji razširile, kakor da bi bile zagledale kakšno strahotno prikazen.

Nadaljeval je:

»Jutri bodo na borzi razglasili, da Corwynova tvrdka ni več kos svojim obveznostim. Vaš oče je poskusil vse, kar je le mogel, vendar pa v teh obupnih razmerah ni našel nobenega rešitelja, ki bi žrtvoval dovolj velik denar, da bi preprečil polom.«

Vzravnala se je.

»Saj imamo prijatelje...«

Ravnodušen smehljaj je zaigral okrog strogih Terbrüggovih ustnic.

»Ti prijatelji so prvi zapustili ladjo, ko se je pričela potapljati.«

»A odkod vi to veste?«

»Eden izmed tistih sem, ki so me naprosili, naj to stvar urede.«

Trohica upanja je zatrepetala v njenih očeh.

»Vi nam boste pomagali... vi ste bogataš...«

»A tako bogat nisem, da bi svoj denar vložil v sumljivo podjetje, ako ne bi bila tu še ena stvar, ki bi zaradi nje vse žrtvoval.«

Krčevito se je zbrala, a trepetanje njene drobne in lepo oblikovane roke, ki se je igrala z nožem za papir, je izdajalo notranje razburjenje. Neizrekljiv in neznan strah je vstajal v njej in ji jemal dih.

»Jutri dam vašemu očetu en milijon na razpolago, a samo pod enim pogojem...«

Pogledala ga je nemo in radovedno.

»...pod pogojem, da postanete vi moja žena.«

Nož ji je žvenketaje padel na mizo. Skočila je pokonci in ga vprašala, z očmi, ki se je v njih bliskal srd: »Ali naj bo to šala, ki se z njo drznete igrati v tako usodnem času? Ali ne veste, da sem zaročena s svojim rojakom Hansom Maltitzom?«

Tudi Terbrügge je vstal.

»Prav dobro vem, a vseeno ponavljam svoje besede. Rešil bom Corwynovo tvrdko, samo če boste pristali na moj predlog.«

»Potem bo tvrdka propadla. Ne bom prelomila besede, ki sem jo dala Hansu Maltitzu.«

»Ali boste pristali, če o n prelomi svojo besedo?«

Vztrepetala je po vsem životu.

»Gospodična Magda, inteligentni ste, zato boste mogli realno soditi. Ko bodo razglasili polom vašega podjetja, vam oče ne bo mogel več dati kavcije, a tudi gmotno vaju ne bo mogel podpirati. A sodim, da niste vajeni živeti v revščini in nesreči.«

»Bova pa delala!« Komaj je mogla izdaviti te tri besede skozi stisnjene zobe.

»Česa neki naj se loti poročnik, ki je slekel svojo vojaško suknjo? Največ, kar bi mogel postati, je jockey, kajti za to je sposoben, ali pa agent kakšne zavarovalnice, kajpak če ima prijatelje, ki bi ga podpirali. A Hans Maltitz je resda imeniten častnik, toda tistega kova pa le ni, da bi postal mučenik vsakdanjega življenja; zato ne bo hotel delati in tvegati stisko.«

»Ne žalite ga,« je vzkliknila Magda in se obupno prijela za glavo.

»Poznam gospoda Maltitza in ljudi njegovega kova. Tista peščica ljubezni, ki jo mogoče v svoji duši občuti, je tako rahla in majhna, da ne bi mogla vzdržati poloma bodočega tasta. A potlej, draga Magda, bi bila vaša žrtev nesmiselna.«

»Zakaj me tako mučite?« je zaječala. »Zakaj stegujete roko prav za menoj? Ne ljubite me, a jaz vas sovražim, ker se hočete vriniti v mojo srečo in jo razbiti z okrutno silo močnejšega.«

Mirno je prenesel izliv njenega srda. Na njegovem železnem obrazu ni trenila niti mišica.

»Hans Maltitz ni sreča za vas. Duša se mi upira, da bi govoril o njem.«

»Saj vam tudi verjela ne bi, torej se ne trudite zaman!«

Njene besede so zvenele rezko in prezirljivo.

»Ali ni nobene druge rešitve za mojega očeta?«

»Nobene.«

»Ali se ne bi vi odločili priskočiti mu na pomoč iz golega človekoljubja, ne da bi zahtevali nečesa, kar za vas tako ne more imeti nobene vrednosti?«

»Vidite, prav za to ‚nekaj' in samo zato... žrtvujem milijon.«

Pobesila je glavo.

»Odgovorila vam bom še danes, po razgovoru s Hansom Maltitzom. Takoj zdajle grem k njemu. Če bo mojih misli, se bom uprla, vam in usodi. Oče mi bo odpustil, če se ne bom zanj žrtvovala. Vse moje življenje bo odslej posvečeno njemu.«

Štefan Terbrügge se je obrnil, stopil k vratom in jih odprl. Magda je odšla, ne da bi ga bila pozdravila.

— — — — — — — — — — — —

Ob osmih zvečer je dobil pisemce. V njem sta bili samo dve besedi: »Pridite, pristanem.«

Uro pozneje je Magda sprejela gospoda Terbrügga. Bila je lepa kakor zmerom, a nenavadno bleda. Dvignil je njeno roko k ustom in se zagledal vanjo, poln pričakovanja.

»Niste se motili v poznanju moške narave. Hans Maltitz je vse prešibak, da bi sprejel boj z usodo. Odvezala sem ga besede, ki sem mu jo bila dala, in sprejmem vašo snubitev in pomoč, ki ste jo namenili mojemu očetu. Nadejam se — po tem, kako ste zaprosili za mojo roko — da od mene ne pričakujete velikega navdušenja za ta zakon. A zdaj vas prosim, da me pustite sámo.«

»Še nekaj se morava dogovoriti, preden izpolnim svojo obljubo. Nimam namena, da bi iz najinega zakona ustvaril roman, v slogu Ohnetovega romana ‚Kontesa Klara'. Hočem biti vaš mož v pravem pomenu te besede, ker hočem imeti potomce za podjetje in za svoje ime.«

Temna rdečica je oblila pri teh jasnih in trdih besedah njen obraz. V obupu je sklenila roke. »A zakaj ste si izbrali prav mene, p r a v m e n e? Zakaj se niso ustavile vaše oči na kateri drugi izmed neštetih drugih deklet, ki bi se jim prav gotovo zdela največja sreča, ako bi mogle postati vaša žena? Zakaj se nasilno vrivate prav v moje življenje?«

Čuden smehljaj je zaigral okrog njegovih ust.

»Vprašujete, zakaj? Sem pristaš teorije o oplemenitenju človeškega rodu.

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, monga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

Vi ste lepi, pametni in zdravi. To menda zadosti pojasnjuje moje dejanje... A zdaj vas bom zapustil, Magda. Povejte svojemu očetu, da lahko mirno spi.«

— — — — — — — — — — — —

Magda je v svoji spalnici še dolgo stala pri oknu in strmela v tiho noč. Razgovor z njenim zaročencem je potekel prav tako, kakor je prerokoval Terbrügge. Od strahu mu je beseda zastala v grlu, ko je zaslišal, da se je gmotni položaj njenega očeta spremenil, in fraze, ki jih je jecal zaradi svoje dobre vzgoje, so zvenele plehko in jalovo. Od tistega trenutka je bila Magda gospodarica položaja. Pokazala ni niti sence bolečine, bila je jasna in realna in je sama ponudila, da vrne dano besedo. A toliko ženske je bilo vendarle v njej, da se je zgrozila, videč, da se je Maltitzu izvil vzdih olajšanja. Bila je pa ena tistih žensk, ki si ne znajo predstavljati ljubezni brez spoštovanja; spoznala je vso njegovo duševno manjvrednost in hvalila Boga, da ji je poslednji trenutek prihranil grenko razočaranje — razočaranje, ki se s tem, kar je ta trenutek čutila, ni dalo niti primerjati.

POZOR!

Prihodnji teden začnemo z objavo nove, ilustrirane dramatske zgodbe

Nekrvava giljotina

po resničnih doživljajih kaznjenca, ki je pobegnil s Hudičevih otokov

Ko je odhajala od Maltitza, je bila njena duša že tako daleč od njega, kakor da je njegove roke niso nikoli ljubkovale in njegova usta nikoli poljubljala. Posebne ljubezni do njega sicer nikoli ni čutila. Od otroških let je bila vajena misli, da je njegova zaročenka. Z navado je v njej dozorelo nekakšno prijateljstvo, ki se je na prvi pogled zdelo ljubezen, čeprav v resnici ni bila. O tem se je Magda prepričala ob tej prvi priložnosti, ki ji je prekrižala pot. Maltitzovi odgovori so bili polni besedice ‚jaz'... »J a z naj bi obesil vojaško suknjo na klin? J a z naj bi pustil to? J a z naj primem za delo?« Na koncu vsakega stavka je pa še dodal: »Ne morem, ne morem!«

Kaj se odigrava v duši dekleta, ki je tako na lepem padla iz vseh svojih nebes, to njegovemu sebičnemu značaju ni bilo mar; na vse je gledal le s svojega osebnega stališča. Ko se je Magda o tem jasno prepričala, so bili njeni računi z njim urejeni. Poslovila se je od njega hladno, ne da bi bila potočila za njim eno samo solzo. Potem je poklicala k sebi očeta in mu povedala svojo odločitev, ki mu je vrnila upanje in življenje.

Ko je Magda na tem prelomu svojega življenja pogledala v preteklost, je jasno videla, kako nesmiselno je živela vse dotlej in jemala vse, ne da bi se vprašala, kaj se prav za prav skriva na dnu vseh stvari. V svojem krogu je vladala kakor kraljica, izvoljena po božji milosti. Vse se je klanjalo pred njenim žezlom, zdaj je pa prišel čas, ko bo morala plačati za to svojo čast, kajti tudi kralji imajo svoje dolžnosti. Vseeno je bilo pa strašno, da ji je usoda odločila za moža prav Terbrügga. Poprej je bila sicer že večkrat z njim v družbi, a spregovorila je z njim vselej samo nekaj površnih besed. Pravili so o njem, da mu ni do deklet, a Magda se ga je izogibala, kjer se je le mogla, ne da bi sama vedela, zakaj. Zdaj bo pa za zmerom zvezana z njim.

Rdečica ji je planila v obraz, ko se je spomnila svojega pogovora z njim. Hvalila je Boga, da vsaj ni prišlo do kakšne ljubezenske komedije; ničesar ni terjal od nje, a tudi ničesar ni dajal, dobro je bilo tako, ker je mogla tako ohraniti nedotaknjeno svojo osebnost, živeti za svoje cilje in poskusiti, da iz te zgrešene zadeve vendarle še kaj zgradi. Ko se je Magda to noč odpravljala v posteljo, se je sprijaznila s svojo usodo in zaklenila brez slehernega drhtenja veliko Maltitzovo fotografijo v svojo pisalno mizo. Zanjo je bil ta človek pokopan.

— — — — — — — — — — — —

Corwynovo podjetje je spet uspevalo, a Štefan Terbrügge je kot uradni zaročenec vsak dan prihajal k Magdi v vas. Hans Maltitz ni niti slutil, kako se je vse to zgodilo, kajti Magda mu pri zadnjem sestanku ni nič povedala o Terbrüggovi pomoči in o pogoju, ki ga je morala izpolniti, če je hotela očeta rešiti. Maltitz je torej napel vse strune, samo da bi si spet osvojil Magdo, in je popustil šele tedaj, ko so nekaj dni pozneje uradno objavili njeno zaroko. V vsem mestu so stikali glave in šušljali o Magdini nezvestobi nasproti revnemu poročniku, ki ga je zapustila, samo da se bi lahko poročila z milijonarjem. Magda je samo prezirljivo zmignila z rameni, če ji je prišlo na uho takšno obrekovanje. Terbrügge jo je obsipal s prekrasnimi darovi. Biserna ovratnica, ki ji jo je podaril na dan zaroke, je bila neprecenljive vrednosti. Vsak dan ji je pripravil kakšno novo presenečenje, a Magda je vse te dokaze nežnosti sprejemala hladno in se je le iz navade zahvaljevala zanje.

Na skrivaj je včasih opazovala svojega bodočega moža, kadar je, sedeč v globokem klubskem stolu, kadil smotko in se z očetom pogovarjal o trgovskih zadevah. Imel je ostro oblikovan profil kakor rimski Cezar in goste in temne, ob strani strogo predeljene lase. Brki niso pokrivali strogih ust, ki jih je samo zdaj pa zdaj ublažil lesk slonovinasto belih zob. To je bil mož, ki ni nikjer ostal neopažen; bil je za glavo višji od drugih ljudi, prav tako je tudi duhovno segal visoko nad svojo okolico. Niti ene besede ni izgovoril tjavdan; kar je povedal, je bilo kratko in točno, in nihče mu ni mogel ugovarjati, ker je po navadi zmerom do dna izčrpal vsako vprašanje.

Terbrüggova vila je stala zunaj mesta. Okrog nje se je razprostiral prekrasen park, poln umetnin, ki jih je gospodar nanesel z raznih potovanj. V tem parku so delale zdaj cele trume delavcev, kajti marsikaj je bilo treba spremeniti za prihod mlade gospodarice. Kmalu po zaroki se je Magda z očetom pripeljala tja, da si ogleda svoj bodoči dom; kopica novih vtisov jo je kar osupila. Na zunaj je pa ostala hladna in je svoje občudovanje izražala le z umerjenimi besedami. V mestu niso govorili drugega ko o pravljicah iz ‚Tisoč in ene noči', o čudovitem življenju, ki čaka Magdo. Hkrati z občudovanjem so se pa dvigali tudi valovi zavisti in zlobnega obrekovanja o zaročencih.

A življenje se je odvijalo kakor poprej, vse do dne, ko je morala Magda Corwynova stopiti s Štefanom Terbrüggom pred oltar. Resnici na ljubo moramo povedati, da je bila Magda srečna, da se je čas zaroke bližal koncu. Njen zaročenec je bil do nje res samo vljudno pozoren in jo je obsipal s sijajem, ki sicer ni v navadi pri nevestah iz meščanskih hiš. Toda Magda se ni več mogla videti doma, kjer je iz slehernega kota dihal spomin na neskrbne in vesele dni njene sončne mladosti. In tako se ji je včasih zazdelo, da stoji na prelomu dveh mračnih možnosti, brez pogleda v vedro in sončno bodočnost; hrepenela je po spremembi samo zato, ker se je v tej spremembi vseeno skrivalo nekaj neznanega.

Z očetom se ni nikoli pogovarjala o svojih čustvih; tuje je bilo njenemu ponosnemu značaju, da bi svoje zaupanje prodajala za drobiž sočutja. Samo eno edino bitje je slutilo, kaj se godi v njej, a to bitje je bilo zaradi posebnih okoliščin visoko nad vsemi temi dogodki in zato ga je bilo treba meriti s posebnim merilom.

Bila je to neka mlada Švedinja, ki se je Magda zaradi njene žalostne usode zbližala z njo in preživela z njo nepozabne ure. Komaj dva in dvajset let ji je bilo in njen obraz je bil poln globoke, poduhovljene lepote. Rafaelski obraz Matere božje, z dolgimi plavimi kitami, zvitimi okrog drobne glave, z otožnimi očmi in nadihom bledice, ki jo je delala nekam nadnaravno. A ta dovršena glava je počivala na spačenem telesu grbavke. V duši tega dekleta se je skrivala zrelost ljudi, ki imajo pogled uprt v svojo notranjščino, a prijatelji, ki jih je imela in ki so jo dvigali nad povprečne ljudi, so jo seznanili z dogodki iz zunanjega sveta.

Ko je Magda prišla v tihi dom, ki je v njem Švedinja živela sama s svojo starejšo sestro — ta je bila edina vsebina njenega življenja; živela je samo zato, da je nesrečni mlajši sestri krčila pot in otirala solze — ko je Magda prestopila prag te samotne hiše, je občutila, da je v njej splahnelo vse, kar je imenovala križe in težave življenja, in se umaknilo sladkemu miru, ki je vladal v tem domu tihega trpljenja.

Dan pred poroko se je Magdi zazdelo, da mora pri Signi Hollgreenovi poiskati miru, ki ji je bil tako zelo potreben; le tako bo mogla bodoči borbi pogledati pogumno v oči. Vzela je klobuk in plašč in krenila po ulici, dokler ni prišla do hišice, ki je stala sredi zdaj golega in z ivjem pokritega vrtiča kakor igračka za otroke. Velikanski bernardinec je veselo skočil k njej, komaj je stopila na stopnice. V njegovem spremstvu je odšla vse do sobe, ki se je navadno v njej mudila Signa.

Glasovi so ji udarili na ušesa, že se je hotela obrniti, ker ji ni bilo do družbe, potlej se je pa vseeno premislila in potrkala. Ko je vstopila, je živahni pogovor zastal; Signi, ki je sedela v kotu, so se zasvetile oči in vsa vesela je iztegnila roke proti njej.

V sobi so bili še trije gospodje, ki so Magdo spoštljivo pozdravili. Dobro je poznala te tri Signine mušketirje. Prvi je bil dr. Schlessing, Signin in njen hišni zdravnik, jedek zbadljivec, ki so se ga vsi bali; drugi je bil neki slikar, ki je Signo že večkrat naslikal kot Mater božjo, a tretji, najmlajši, Gregor Verne, vitek mladenič z nežnim in razumnim obrazom in svetlimi deškimi očmi je bil glasbenik. V zanosnem spoštovanju je pel Signi slavo, kjer je le mogel. Ne bi mogli reči, da ga je njena pohabljenost motila, saj je ni niti opazil. Signa je reagirala na še tako nezaznavne utripe njegove duše; položil ji je v naročje bogastvo vseh svojih, še nedotaknjenih mladeniških čustev, ona je pa z neskaljenim občutkom sreče sprejemala darove njegove bogate mladosti, kajti v tem notranjem zakladu je videla poslednjo in najvišjo srečo.

Magda je bila v tem krogu vtelešeno življenje. Sprejeli so jo kakor svojo in kmalu so spet bili sredi živahnega razgovora, ki je bil ob njenem prihodu zastal. Tukaj ni bilo mesta opravljanju in prerešetavanju zasebnih zadev drugih ljudi. Pogovor se je pletel samo o stvareh, ki so plavale visoko nad vsakdanjostjo, in tako je Magda, ki jo je njena okolica zmerom znova vlekla v dušeči krog neznosnih banalnosti, našla v tej družbi studenec, ki se je pri njem njena duša do sitega napila. S Signo sta kmalu sedli v poseben kot, kajti mnogo sta si imeli zaupati.

»Ali pred svojim največjim dnem prihajaš k meni?« je dejala Signa in prijela Magdo za roko.

»Izrabila sem čas, ki sicer ni primeren za pobeg neveste z doma, a moji najbližji so se posvetili popoldanskemu počitku in spe.«

»A Terbrügge menda vendar ne spi?«

»Ne,« je odgovorila Magda, »a on ni tako malenkosten. Sicer se pa za takšne reči ne zanima toliko, da bi pustil v nemar svoje delo, ki mu je prav gotovo bolj pri srcu kakor jaz.«

»Glej, glej, ti si pa zelo ogorčena, kadar govoriš o svojem ženinu!«

(Dalje prihodnjič)

Francoski napisal
ARMAND MERCIER

Ljubezenski roman

Osveta indijske boginje

3. nadaljevanje.

Ali ste zadovoljni s pogoji, dogovorjenimi z vašim prednikom? Prav! Nedvomno si boste morali pred odhodom nabaviti različne drobnarije: moj tajnik vam bo izstavil ček za vaše nakupe, kajti vsi vaši izdatki gredo kajpak na moj račun.«

Zahvalil sem se.

»Ali vam zadošča trideset funtov?«

Trideset funtov! Dva tisoč frankov po sedanjem tečaju! Zvrtelo se mi je.

»Če mi zadošča! Saj to je več, kakor potrebujem!«

»Potlej mi dovolite, da to stvar takoj uredim.«

Udaril je po gongu zraven sebe. Indijec je stopil izza neke zavese.

»Mister Wilkins!«

Trenutek nato je vstopil tajnik. Pogledal me je. Noben gib na njegovem obrazu ni izdajal kakšnega presenečenja.

»Harry,« je rekel sir William, »tole je gospod...« Obmolknil je in vzel pismo profesorja Chauffierja, da poišče moje ime.

»Iljić... Marko Iljić...« sem mu hitro segel v besedo.

»Hvala,« se je nasmehnil bolnik, »to je torej gospod doktor Iljić, ki se bo z nami peljal v Švico... Mister Harry Wilkins, moj tajnik.« Pokazal je na plavolasega mladega moža, ki sem ga nekaj ur prej videl v kirurgovem salonu.

Mister Wilkins mi je krepko stisnil roko.

»Bodite tako dobri, Harry,« je nadaljeval bolnik, »in izstavite takoj ček za trideset funtov na doktorjevo ime. Potem mi ga prinesite, da ga podpišem.«

Ostala sva spet sama.

»Drevi mi bo Chauffierjev asistent dr. Lépinoy vbrizgal insulin. Za zdaj ste torej prosti. Jutri dopoldne se bova spet videla, ko pride profesor. Takrat se bomo pogovorili še o vseh podrobnostih zastran odhoda, vsekako pa bodite pripravljeni, da po jutrišnjem odpotujemo.«

Harry Wilkins je prinesel ček.

Sir William Smart-Miller ga je podpisal, mi izročil papir in mi ponudil roko.

»Zdaj vas ne bom več zadrževal, pojdite in uredite svoje reči. Nikar se ne zahvaljujte. Jutri torej na svidenje!«

Tajnik me je spremil ven.

Ko sva šla skozi predsobje, sem se obrnil k njemu.

»Sir William me ne bo posebno dolgo potreboval. Zdi se mi, da bo kmalu popolnoma zdrav.«

»Ne zanašajte se preveč na to,« je odgovoril mister Wilkins. »Bojim se, da boste doživeli še nekaj presenečenj... Mož je popolnoma izžit.«

Za vnovčenje čeka je bilo že prepozno; banke so bile zaprte. Dragoceni papir, ki mi je še davi pomenil neznansko premoženje, sem spravil v svojo listnico... Neskrbno in dobre volje sem jo mahnil po bulvarjih. Kakor vselej ob tej večerni uri, se je po ulicah gnetla in prerivala cela množica ljudi. Mimo razsvetljenih oken se je valil brezkončen tok ljudstva. Tu in tam so hrupne, razigrane skupine delavk, prihajajoče iz modnih salonov, zaustavile promet na hodnikih. Sédel sem na teraso kavarne »La Paix«... Okrog mene so se pogovarjali Španci, Američani, Argentinci, Grki in Nemci, vsak v svojem jeziku. Bil je pravi narodnostni Babilon; redki Francozi, ki so semkaj zašli, so se zdeli skoraj tujci v njem.

Čudovitemu pomladnemu jutru je sledil krasen večer. Zadnji žarki zahajajočega sonca so razsvetljevali mesto in se v steklih avtomobilov poigravali, ki so po kratkem postanku šinili čez Place de l'Opera in obrobljali z zlatim sijem elegantne sence mimo idočih, kratkokrilih dam...

Razigrane volje, kakor sem bil, so se mi zdeli vsi ljudje srečni: moški, ki sem jih srečaval, so imeli vesele obraze, ženske so se smejale. Ko sem odhajal iz kavarne, razgret od kozarca portskega vina, me je obhajala neka dobrodejna vročica; vse je v meni vriskalo in pelo.

Večerjal sem v Faubourg-Montmartru. Čemu naj bi varčeval? Smart-Millerjev ček me je preskrbel za bližnjo bodočnost, smel sem si torej privoščiti sleherno norost.

Po jedi se nisem mogel odločiti, da bi šel koj domov. Navajen sem bil, da sem vsak večer prebil nekaj ur v luči in razkošju, med veselimi ljudmi. Tako sem nehote zašel v Richerjevo ulico. Sprejelo me je pročelje Folies-Bergèra z jarkostjo svojih obločnic. Obstal sem. Dolga vrsta taksijev se je ustavljala pred vhodom in odlagala ljudi, ki so jih takoj sprejeli vratar in biljeterji.

Kupil sem si vstopnico.

Predstava se je bila že začela. Za temačnim prostorom za gledalce sem zagledal na jarko razsvetljenem odru tucat mladih Angležinj, vse z istim otrplim smehljajem; roke so si upirale v boke, in v taktu privzdigovale noge. Ustopil sem se za neko ložo, tako da sem med glavama dveh obiskovalcev imel razgled na oder. Tam so se odigravale tradicionalne pevske in plesne točke, s komičnimi nastopi vmes in z običajno revijo nagih žensk na koncu. Zavesa je padla med bučnim ploskanjem; hrupni zvoki orkestra so jeli vabiti množico v foyer.

Vroče je bilo. Žejen sem bil.

Sedel sem za eno izmed miz in naročil oranžado. Takoj me je nagovorila neka ženska in me vprašala, s kakšno pijačo ji bom postregel. Bila je majhna, rjavolasa in debela, toda imela je nežne členke in zares lepe noge. Kratka obleka iz crêpe-georgetta je pokrivala močna stegna, okrogle boke in polne prsi. Pikanten obraz pouličnega dekleta pod krièeče rdečim slamnikom, črnoobrobljene oči, preživo poslikane ustnice in rdečkastočrni lasje, ki so me od daleč spominjali na mojo lepo snočnjo plesalko.

Ali je bila ta bežna podobnost ali izzivajoča bližina omame? Vem samo to, da drugega dejanja nisem več videl.

Pravijo, da denar ne prinaša sreče! Daje pa vsaj možnost, da si kupiš iluzijo!

29. maja.

Pravkar prihajam iz hotela Crillona.

Ob enajstih sva s profesorjem Chauffierjem premenjala ovoj. Rana ni videti nevarna, niti najmanjšega znaka prisada ni. Zatorej bi se mogla lepo zaceliti. Preden sva šla, sem bolniku prvič sam vbrizgnil insulin. Vse se je dobro končalo.

Napisal sem si po kirurgovih navodilih seznam zdravil in obvez, ki jih bo treba vzeti na potovanje; poslal jih bom kar v hotel.

Jutri ob 9. se odpeljemo. Dogovorili smo se, da pridem okoli poli devetih v hotel Crillon. Danes popoldne pojdem nakupovat: obnoviti moram svojo garderobo in si nabaviti kovčege, dostojne mojih sopotnikov.

Mister Harry Wilkins je bil nadvse ljubezniv. Prosil me je, če bom karkoli potreboval, naj se kar obrnem do njega, brez strahu, da bi mu bil nadležen.

Do sira Smart-Millerja sem čutil bolj spoštovanje kakor simpatijo. Zato pa upam, da mi bo njegov tajnik prijeten sopotnik, ki se bom lahko z njim kaj pomenil.

Ko se bova pobliže spoznala, moram izvedeti, kdo je bila njegova lepa spremljevalka v ‚Caméléonu'...

Drugi del

DAFNA

Sens, Hotel de Paris.
30. maja, ob šestih.

Usojeno mi je, da ne pridem iz strmenja in presenečenj.

Odpotovali smo šele po kosilu. Lady Smart-Millerjeva — moj pacient je namreč oženjen — je morala iti še dopoldne pomerjat obleke v modni salon.

Ko sem prišel v hotel, mistra Wilkinsa ni bilo in tako mi je sir Smart-Miller sam sporočil, da je odhod preložen:

»Mož obrača, žena pa obrne, dragi doktor,« je dejal. »Mladi ženi se je vselej težko ločiti od Pariza, domovine okusa in elegance... Tudi vi boste to še okusili, ko se oženite!... Z dopoldnevom razpolagajte po mili volji. Glejte samo, da boste ob enajstih spet tukaj, ker me takrat čaka injekcija. Potlej bomo pred odhodom skupaj obedovali.«

Pohajkoval sem po Place de la Concorde in jo mahnil na kratek sprehod po Elizejskih poljanah. Slavolok zmage je bliščal iz tenčičaste jutrnje megle in po brezmadežno čisti cesti so dirjali avtomobili v smeri proti Zvezdi. Stopal sem v sivi obleki, ki sem si jo bil včeraj kupil, s samozavestnim obrazom človeka, ki ve, da je preskrbljen in ga ne teže nikakršne gmotne skrbi. Kakor pod prvim učinkom opijevega napoja, ko se najtežji problemi igraje razpletejo in se še tako zamotane zadeve na lepem razjasne, tako sem se počutil tisto jutro: pripravljen na vse napore, zmožen najsilnejših dejanj...

En edini pogled je že nekaj ur nato ohromil mojo energijo, omajal mojo odločnost.

Pri kosilu sva bila z mojim pacientom sama.

»Moja žena bi rada ostala v bližini Vendômskega trga,« je rekel sir William, »zato bo južinala v hotelu Ritzu. Harry ima pota s potnimi listi. Zastran vašega nas je kajpak čas nekoliko preganjal, a z ljubeznivim posredovanjem angleškega poslaništva se nam je posrečilo prebresti vse ovire.«

Obed je bil izvrsten. Kako daleč za menoj so se mi zdela žalostna kosila in večerje po stalnih cenah v okolici bolnišnice! Kako hitro človek pozabi slabe čase!

Najprej sva govorila o medicinskih stvareh. Sir William mi je pripovedoval o mali, nepomembni ranici na njegovi levi nogi, ki se zanjo v začetku še zmenil ni. Potlej je pa začelo otekati in boleti... Prva operacija je pokazala, da se je rana vnela in da je že bližnja kita v nevarnosti. Takrat je bolnik poklical profesorja Chauffierja in se še isti dan preselil na kliniko v Rue de Longchamp. V začetku se je zdelo, da bo zgolj lokalno zdravljenje rane, skupaj z obsevanjem z ultravijoličnimi žarki in z vbrizgavanjem insulina zaleglo. Toda kaj kmalu se je bolezenski proces nadaljeval. Morali so mu odrezati prst, potlej še enega in nazadnje se je moral odločiti, da žrtvuje vso nogo, če je hotel, da se vnetje ne bi še dalje razširilo. Po tej temeljiti operaciji se je rana začela normalno celiti, le moči se bolniku nikakor niso hotele vrniti.

»Odkar sem zapustil kliniko,« mi je priznal sir William, »imam včasih motnje v očeh; posebno zvečer postane moj pogled moten, predmeti v moji okolici izginejo, vse vidim le kakor skozi sivo tenčico, srce mi začne razbijati, mrzel pot me oblije, obide me občutek slabosti in zdi se mi, kakor da bom umrl. Le polagoma se obrne na boljše, občutek tesnobe preide, utrip srca postane enakomeren, jasneje vidim in počasi si docela opomorem.

Profesor Chauffier meni, da so ti pojavi posledica prevelikih količin insulina: v začetku sem ga dobil 64 enot na dan, zdaj pa le še 16, in vendar postajajo napadi čedalje hujši in pogostejši. Kljub temu prenašam te prehodne neprijetnosti, kajti insulinu, ki mi je rešil nogó, se za vse na svetu ne bi hotel odpovedati.

Po drugi strani mi je postal hišni zapor na kliniki in pozneje v tej hotelski sobi kar neznosen; vse v meni koprni po zraku in gibanju!

Vedeti morate,« je nadaljeval, »da sem že dvajset let navajen potovati širom po svetu; dolgotrajnega bivanja v enem in istem kraju kratko in malo ne vzdržim! Anglijo sem zapustil leta 1919. Londonsko povojno življenje me je tiščalo k tlom; hotelo se mi je zvezdnatih sinjih noči jutrovih dežel, Azije, kjer sem preživel svojo mladost. Bombay, Kalkuta, Darjeeling! Spomin na te kraje mi je v meglah Temze ostal živ.

Poznate Indijo?«

Odkimal sem.

»Oglejte si jo, kakor hitro se vam ponudi priložnost. Nam Evropcem se že Balkan zdi orientalski. Toda kaj so bolgarski rožni vrtovi, kaj je sončni zahod v Carigradu v primeri z rajskimi vrtovi Kandyja, kjer klije v nebo cvetna krasota bujnega rastlinstva pod listnato streho mogočnih palm, bambusov in banan! Cvetlice ljubim nad vse. Lachaume mora vsak dan postaviti v mojo sobo nove šopke in košare cvetlic. Resda so te vrtnice lepe in barva teh klinčkov prelestna — a kako blede, kako bedne so, če jih primerjam s fantastično razcvelimi grmi, ki puhte iz njih v vroči senci velikanskega praprotja, sredi med dehtečimi naglji, jasmina in cimeta prečudne, Evropcem neznane, omamne vonjave...

In bregovi Gangesa v Benaresu! Pisana, naspol naga množica se preriva ob reki, ozarjena od žarkega sonca, ki obdaja bronasta telesa z zlatim bliščem in odkriva očem brezmadežne oblike ženskih teles pod mokrimi belimi oblačili. Mimo belih, z rumenimi cvetlicami posutih kamnitnih stopnic, mimo vrvenja copotajočih ljudi, ki tod opravljajo svoje obredno umivanje ali pa nosijo v majhnih kositrastih posodah domov sveto vodó, vali reka svoje težke, v prečudnih škrlatnih odsevih prelivajoče se valove, počasi, kakor milijarde stotov stopljenega svinca.

V poletnih mesecih sem takrat stanoval v Darjeelingu, ob znožju veličastnih himalajskih vrhov. S cvetjem porasle bengalske hišice v rezkem gorskem ozračju. Tibetanci v klobučevinastih pokrivalih v obliki trijambornika na okroglih glavah — in kaj šele njihove majhne, debele, z nakitom obložene žene, s težkimi zlatimi obroči okrog zapestij in členkov in z velikimi zlatimi uhani v ušesih in s čudnimi, rezljanimi zlatimi ploščicami v levi nosnici. Da, Darjeeling je kraj, kakršnega ni več na svetu!

Tudi Jaipurja, mesta cvetja, ne bom nikoli pozabil. Na ta kraj me veže še poseben spomin: tam sem spoznal svojo ženo...

Morala bi se prav za prav že vrniti. Dve je že odbilo... Klepetam vam o vsem mogočem, čas pa beži.«

Z udarcem na gong je poklical indijskega slugo.

»Is lady Smart-Miller back? Ask the maid and tell Mr. Wilkins I want him: I expect he is downstairs. Ring up the office.«*

»Vidite gospod doktor,« je nadaljeval, ko je sluga odšel, »odkar boleham, lahko živim samo še svojim spominom. Vrnejo mi moja mlada leta in srečne dni, ko še nisem vedel, kaj se pravi, biti bolan. Zdravje je dragoceno premoženje, toda njegovo pravo vrednost znamo šele ceniti, ko smo ga že izgubili...«

»Spet se vam bo vrnilo! V nekaj tednih se boste počutili prav tako svežega kakor poprej!«

»Želel bi, da bi imeli prav, toda opažam, da me nekam čudno zapuščajo moči, kakor da bi se moje izrabljeno telo upiralo delu... Včasih mi je, kakor da bi bil od dne do dne bolj ohromel, ko da bi se me polaščala čedalje večja otopelost, znanilka bližajoče se smrti.«

»Kaj si vse ne domišljate!« sem vzkliknil. »Potovanje in nova okolica vam bosta kmalu vdihnila drugačne misli.«

»Upajmo. Sicer pa o teh občutkih nisem razen vam še nikomur pripovedoval. Tudi moja žena kajpak niti ne sluti... Zato ji ne govorite o tem. Ah! Že prihaja!...«

Vrata so se odprla in izredno elegantna mlada dama je stopila čez prag.

»No, dragica, kje si pa ostala tako dolgo?«

»Pri ‚Magdeleini' in ‚Lucy' še ni bilo nič pripravljeno. Šele po kosilu sem mogla pomeriti. Zato se nisem mogla prej vrniti.«

»Ali se bomo lahko kmalu odpeljali?«

»V eni uri najkasneje bom pripravljena.«

»All right! Dovoli tedaj, da ti predstavim doktorja Iljića, ki je tako ljubezniv, da nas bo spremljal.«

Globoko sem se sklonil nad njeno ozko roko in tako je ostala moja zmeda prikrita.

Od trenutka, ko sem zagledal lady Smart-Millerjevo pri vratih, sem bil ko okamenel od presenečenja in strahu. O n a ! To je ona, ki sem pred dvema dnevoma z njo plesal in ki me njena slika od tedaj ni vec zapustila!

Imela je kratek volnen plašč in pod njim sivo popelinasto obleko. Črna čepica z demantno sponko ji je tičala globoko na čelu, skoraj na očeh. Lepa, očarljiva, poželenja vredna: to je bil vtis, ki ga je zbudila v meni. Temni pogled njenih velikih, mandeljastih oči se je sekundo ustavil na meni, potlej mi je pa brez besed ponudila roko. Nobene osuplosti, niti sledu kakšne zadrege v njenem svežem otroškem obrazu.

* Ali se je lady Smart-Millerjeva že vrnila? Vprašaj spletično in povej mistru Wilkinsu, da želim z njim govoriti: mislim, da je spodaj. Pozvoni vratarju.«

ANEKDOTE

Nesrečni igralec

Angleški igralec Bland je igral same majhne vloge, pri katerih mu ni bilo treba mnogo govoriti. Toda še takrat, kadar je moral kaj povedati, se mu je večkrat zataknilo.

Nekoč bi bil moral povedati tole: »Lord, grof Bellini je ušel!«

Pritekel je na oder in vzkliknil: »Moj Bog, grofa Bellinija so ujeli!«

»Ne, ne!« je vzkliknil šepetalec. »Ne, ne!« je ponovil Bland. »Obglavili so ga!«

»Ušel je! Ušel! Bedak!« je dopovedoval šepetalec, tako glasno kakor je le mogel.

»In tako je ušel, ta bedak,« je končal Bland svojo vlogo.

Zbadljiv odgovor

Kaunitza, kanclerja cesarice Marije Terezije (1717—1780), je nekega jutra, ko je prečul noč v veseli družbi, obiskal neki po svoji dolgočasnosti in neduhovitosti znan diplomat. Kaunitz ga je sprejel zehaje.

»Ekscelenca, zehate? Gotovo ste imeli danes že veliko dolgočasnih obiskov?«

»Ne,« je odgovoril zbadljivi kancler, »vi ste prvi.«

Priznanje

Ko se je svoje dni priljubljeni londonski gledališki igralec Charles Kemble poslovil od odra, je na njegovo mesto prišel Edmund Kean. Kemble je šel k predstavi, ko je Kean igral vlogo Shakespearjevega junaka Riharda III.

»No, kako vam je ugajal Kean?« so ga vprašali po predstavi.

»Nisem videl Keana; videl sem samo Riharda.«

Odkritosrčnost

Neka dama je nekoč vprašala avstrijskega slikarja Makarta (1840 do 1884):

»Mojster, ali ste imeli tudi kdaj srce za ženske?«

»Ne,« je odkritosrčno odgovoril veliki slikar, »samo oči!«

Ford in stari Indijanec

Pred kratkim se je veliki ameriški industrijec Ford razgovarjal z nekim Indijancem, mizarjem po poklicu. Zdaj kroži o tem razgovoru tale zgodba:

V svoji kolibi je Indijanec razstavil lepe, na roko rezljane naslanjače. Vsak izmed naslanjačev je bil drugače okrašen z živalmi in kačami, barvanimi s prosto roko. En naslanjač je stal pet dolarjev.

Ford je hotel poplačati potrpežljivost starega mizarja in mu je ponudil, da odkupi dvanajst naslanjačev z eno in isto sliko.

Indijanec je pa odgovoril, da bi bila v tem primeru cena za vsak naslanjač osem dolarjev.

Avtomobilski tovarnar, eden izmed največjih sodobnih organizatorjev produkcije na debelo, je osuplo razširil oči. Tedaj mu je stari Indijanec razložil svoje stališče, ki se prav nič ne sklada z metodami dvajsetega stoletja.

Dejal je:

»Kadar delam naslanjač, me to zelo kratkočasi, ker vsakega drugače poslikam. Če bi moral pa izdelati dvanajst enakih naslanjačev, bi se pri tem tako dolgočasil, da bi moral zato terjati tudi večje plačilo.«

DRUŽINSKI TEDNIK
V VSAKO
SLOVENSKO HIŠO!

VSAK TEDEN DRUGA

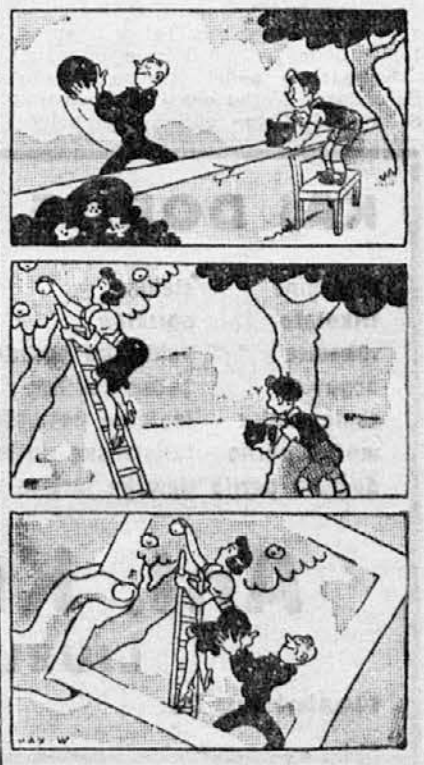

Ni mislil tako...

Že 30 let vodeč po vsem svetu!

Ob priliki 30letnega jubileja tovarne, razpošilja Goldmichel 1000 garnitur, sestoječe iz
1 orig. polnilnega peresa s 25 let. garan.
1 moderne patentne pisaljke, brezplačno samo proti povračilu stroškov. Lastni izdatki za carino, luksuzni in prometni davek, poštnino itd. znašajo

din 58·— za 1 garnituro
din 155·— za 3 garniture

kateri znesek se povzame. Izkoristite ugodno priliko! Pri naročilu je treba navesti vrsto pisave: ozka, srednja ali široka.

Jugoslov. generalno zastopstvo

Goldmichelengel, Maribor, poštni predal 91

Kronika pretekiega tedna

(Nadaljevanje z 2. strani.)

Konji so pomandrali 2letno hčerko posestnika Horvata iz Gornje Jablane pri Ptuju. Pripeljal se je domov s polja, otrok mu je pa pritekel nasproti. Ko je dekletce prišlo do konj, je na cesti padla in so jo konji pohodili. Dobila je nevarne notranje poškodbe.

Tat je odnesel iz stanovanja Antona Tomažiča s Poljanske ceste v Ljubljani rjavo usnjeno listnico s 14.000 dinarji in dva ameriška dolarja. Za tatom ni sledu.

S kropom se je poparil dveletni delavčev sinček Ivan Romih na Vrheh pri Teharju in se hudo opekel. V celjski bolnišnici je podlegel opeklini.

Steklenico z bankovci je izkopal kajžar Josip Keršič iz Domžal, ki je te dni na neki jasi kopal stare štore, da bi si pripravil kurjavo za zimo. Izpod nekega štora je privlekel steklenico, ki je bilo v njej polno starih avstrijskih bankovcev. Na vso moč si je prizadeval, da bi jih vnovčil, a se mu ni posrečilo. Namesto lepega premoženja, kakršno so bankovci predstavljali pred vojno, je izkopal prazen nič.

Prijeli so vlomilko, 42letno delavko Marijo K. iz Celja, ki je prejšnji mesec odnesla iz stanovanja Kristine Perčičeve iz Maribora 5700 din gotovine in še druge reči. Tatica je sprva tajila, potlej je pa dejanje priznala.

Kolesar je podrl triletno Zvezdo Pečenkovo, hčerko sluge iz Maribora. S svojo šestletno sestrico je hotela čez cesto, a pridrvel je neki kolesar in jo podrl. Dobila je hude notranje poškodbe in so jo morali prepeljati v bolnišnico. — 46letnega splavarja Franca Mikla je pa povozil neznan avtomobilist, ko se je peljal s svojim kolesom iz Selnice proti Dogošam. Dobil je nevarne rane in so ga morali prepeljati v bolnišnico.

Padel je s 5 metrov visokega kupa lesa 22letni delavec Jože Merljak iz Vrhnike, zaposlen na Kotnikovi žagi na Verdu. Pri padcu si je zlomil roko, nogo in ključnico, dobil je pa tudi druge nevarne rane. — Pri delu se je ponesrečila 16letna delavka Nada Januševa, zaposlena pri litografiji Čemažar v Ljubljani; stroj ji je zmečkal roko.

Z britvijo je napadel moža in ženo brezposelni čevljarski pomočnik Anton Godec iz Maribora. Napil se je in je začel razgrajati pred neko hišo v Denjkovi ulici. Iz hiše je stopila 42letna Marija Kmetičeva in hotela razgrajača pomiriti. Ta jo je pa napadel in jo je dvakrat urezal z britvijo po vratu. Na pomoč je prišel še njen mož, surovež je pa tudi njega napadel z britvijo in ga hudo oklal. Zdravniki so jima komaj rešili življenje.

Vlom v prodajalno zlatarja Borisa Bizjaka v Pražakovi ulici v Ljubljani so izvršili neznani tatovi. Odnesli so raznega blaga, ur, zapestnic, ubanov, prstanov in druge robe za okrog 3 tisoč din.

Nevarno tatinsko družbo, ki je že več let s svojimi vlomi ogrožala ptujsko okolico, so aretirali. V 20 letih so napravili 55 vlomov in odnesli vse, kar jim je prišlo pod roke. Blago so prodajali na Hrvatsko. Vlomilska tolpa je štela 7 do 10 članov. Zdaj se je orožnikom posrečilo aretirati kolovodjo Franca Haberko in z njim vse njegove tovariše. Kar so še imeli blaga, so ga morali vrniti lastnikom.

Obupala je nad življenjem 51letna vdova po čevljarskem mojstru in bivša hišna posestnica Ivana B. z Vodovodne ceste v Ljubljani. Nekaj let so se že v njeni hiši vrstile nesreče, nazadnje ji je pa hranilnica prodala še hišo. To jo je spravilo v obup in se je zastrupila z ogljikovim oksidom, ki ga je vso noč vdihavala. Našli so jo šele čez nekaj dni mrtvo na njeni postelji.

Z voza je padel hlapec Jožef Hrastnik, zaposlen v Svečini pri Mariboru, in si prebil lobanjo. Izdihnil je v mariborski bolnišnici.

V plitvem potoku je utonila 74letna Marija Žabkarjeva, posestnica iz Hrastulj pri Škocijanu. Šla je prat perilo, a ji je najbrže postalo slabo, ker je imela slabo srce, in je padla v vodo in se zadušila. Našel jo je neki hlapec, ki je imel v bližini opravka, a bilo je že prepozno.

Ogenj je uničil v eni noči štiri domačije v vasi Zlatoličju v občini Št. Janž na Dravskem polju. Goreti je začelo v skednju posestnika Matije Predaniča, ker se je baje vžgal pepel, ki so ga odlagali tam v bližini. Skedenj je bil poln krme, in je bil v trenutku v plamenu. Ker ni bilo vode in je pihal veter, je ogenj zajel tudi sosednje tri domačije in jih vpepelil do tal. Ljudje so si rešili le golo življenje in živino.

Skozi okno drvečega vlaka so vrgli zidarji iz Maribora svojega tovariša Franca Hrnčiča. Vsako nedeljo se peljejo na svoje domove, po večini na Hrvatskem, in se že prej temeljito napijejo. Tako je bilo tudi to pot. Med prepirom so zagrabili Hrnčiča in ga vrgli skozi okno, da je obležal na mestu mrtev. Privozila je pa kmalu nato še lokomotiva in ga razmesarila. Krivce so takoj aretirali.

Umrla je žena generala Rudolfa Maistra, gospa Marija Maistrova, v starosti 53 let. Svojemu možu, osvoboditelju naše severne meje in Maribora, je vse življenje zvesto stala ob strani, poleg tega se je pa še sama udejstvovala v mnogih naprednih in kulturnih društvih, kjer je zavzemala vodilna mesta. Umrla je v ljubljanskem Leoniščem, prepeljali jo bodo pa v Maribor. Žalujočima sinovoma Hrvoju in Borutu naše iskreno sožalje!

Gradnja beograjskega pristanišča zelo napreduje in so podrli že vse hiše od pristanišča do zemunskega mostu. Za razlastitev zemljišč je morala mestna občina odšteti čez 40 milijonov dinarjev.

Študentje rudarske visoke šole iz Krakova so pred kratkim obiskali Ljubljano pod vodstvom rektorja prof. inž. Stanislava Skoczylasa. Ogledali so si naprave rudarskega oddelka naše fakultete. Obiskali so tudi Trbovlje, kjer so si ogledali rudniške naprave.

Nesreče v Mariboru. Z motorjem je povozil šofer Rihard Senekovič 28letno delavko Viko Kersnikovo, ko je hotela čez cesto. Vlekel jo je še nekaj korakov za seboj, potlej jo je pa vrgel s ceste, kjer je obležala z odrgninami po vsem telesu. — Z voza je omahnil, ko sta konja iznenada potegnila, 15letni Srečko Morocuti in padel pod voz, kjer je obležal z zlomljeno nogo. — 36letni tesar Anton Šušteršič iz Ljubljane, ki je v službi pri lesnem trgovcu Potočniku v Mariboru, je padel s skednja in si zlomil več reber in levo roko.

Vlak je povozil 35letnega orožniškega kaplarja Franca Temnikarja iz Zagorja. Ponoči se je vračal po progi iz svoje službe na Polšniku. Zagledal je, da se mu bliža vlak, in se je umaknil na drugi tir. Takrat je pa od zadaj pridrvel drug vlak, Temnikar je odskočil, a že ga je zgrabila lokomotiva in ga odbila s proge. Obležal je z razbito lobanjo in z več drugimi nevarnimi ranami. V bolnišnici so mu morali odrezati levo roko pod ramenom in levo nogo. Čez tri dni je v celjski bolnišnici izdihnil.

Velika tatvina v vlaku Beograd—Zagreb. Trgovec Pavel Stepčević je v vlaku zaspal, pri sebi je imel pa aktovko, ki je bilo v njej denarja in ameriških čekov za 126.000 dinarjev. Ko se je v Vinkovcih prebudil, ni bilo ne aktovke ne denarja. Tat je trgovca najbrže zalezoval že iz Beograda, ko se mu je ponudila ugodna prilika, jo je pa izrabil. Vse poizvedbe so bile doslej brez uspeha.

Lov na tatu so te dni uprizorili po mariborskih ulicah. 27letni delavec Marko Pernek iz Brezine gore je hotel vlomiti v stanovanje odsotne tkalke Antonije Makoterjeve in je že razbijal s sekiro po vratih, ko ga je zapazila neka stranka in začela klicati na pomoč. Ljudje, ki so se zbrali, so begunca zasledovali in so ga nazadnje ujeli v Mlinski ulici. Izgovarjal se je, da je v hudi stiski in da se je hotel v stanovanju okoristiti za prvo silo.

Iz samostana Visoko v Bosni je pred kratkim ušel mlad frančiškan Pero Pejčinović in odpeljal s seboj Miro Stanšićevo, hčerko nekega uradnika. Pejčinović je učil na frančiškanski gimnaziji in je zahajal tudi v družbo. Večkrat so ga videli na sprehodih z mladim dekletom, a nihče ni ničesar slutil, ker je dekle pravoslavne vere. Baje sta odšla v Vojvodino, kjer se lahko poročita in kjer si je Pero priskrbel službo.

Milijonske poneverbe je baje zagrešil kolektor državne razredne loterije v Beogradu Džordže Odavić, ki je že nekaj časa zaprt. Pravijo, da je oškodoval po večini svoje sorodnike in prijatelje za kakšne 4 milijone din. Oglašajo se pa tudi odvetniki aretiranega kolektorja, ki trde, da je postal njihov klient žrtev špekulantov in da bo prišla na dan afera, ki bo spravila v zapore ljudi, ki uživajo za zdaj še ugled.

Z ribami se je zastrupila Baldermanova družina iz Škofje Loke. Gospa Baldermanova se je vrnila iz Dalmacije in prinesla s seboj ribe, ki so se jih vsi z velikim veseljem lotili. Kmalu so se pa pokazali znaki zastrupljenja. Vsi so postajali višnjevkasti po vsem životu. Zatekli so se k zdravniku, ki jim je izkazal pomoč in so bili kmalu izven nevarnosti. Spet dokaz, kako so stare ribe nevarne.

Žrtvi eksplozije v ruški tovarni za dušik sta postala delavca 41letni Ivan Strnad in 40letni Hinko Ditmajer. Zaposlena sta bila v oddelku za polnjenje kisika. Iz neznanega vzroka je iznenada s silno detonacijo eksplodiral jekleni valj, ki ga polnijo s kisikom. Silni zračni pritisk je oba delavca s silo vrgel ob steno in je Strnad obležal na mestu mrtev, Ditmajerja pa so z zlomljenima rokama in nogama prepeljali v bolnišnico, kjer je umrl. V objektu je bilo v istem času več drugih delavcev, ki se jim je posrečilo, da so v pravem času prišli na prosto. Precej je pa škode na poslopju in strojih.

Avtomobilska nesreča se je primerila pri Krškem in je terjala človeško žrtev. Od Celja je okrog 11. ure ponoči privozil tovorni avto, naložen z lesom, ki ga je vodil Vladimir Longo iz Dobrne pri Celju. Z njim se je peljal 28letni delavec Fran Hladin, zaposlen pri lesnem trgovcu Francu Okrožniku v Dobrni. Šofer je zagledal, da se mu bliža osebni avto, zato je zmanjšal hitrost in naspol ugasnil svetilke ter se umaknil na kraj ceste. Pri osebnem avtu se je zgodilo isto, a še pred srečanjem sta luči znova posvetili. Oslepljen zaradi jarke luči je Longo zavil še bolj na rob ceste, pri tem je pa zdrknil v obcestni jarek. Kabina se je zmečkala in pri tem je tako hudo udarilo Hladina, da ga je na mestu ubilo. Neznani avtomobilist, ki je bil kriv vse nesreče, je pa šinil mimo in se za nesrečo še zmenil ni.

Smrtna nesreča na Masarykovi cesti v Ljubljani. Pod težak Slamičev tovorni avto je prišel mlad kolesar Jože Hren, mizar, ki je bil zaposlen pri Radio-Ljubljana. Vozil je po levi strani in namesto da bi se peljal naprej, se je ustavil tik pred avtomobilom, ki ga je zagrabil, da je padel pod kolesa. Obležal je nezavesten in je v bolnišnici izdihnil.

Smrt z motorjem. Mehanik in trgovec Franc Širec iz Ptuja se je peljal z nekim motociklistom, ki mu je pravkar pripeljal popravljeni motor. Motociklist se je umaknil kokoši, ki je stekla čez cesto, pri tem se je pa z vso silo zaletel v kup gramoza, da sta oba voznika zletela po tleh. Lastniku in motorju se ni nič zgodilo, Širec je pa obležal v nezavesti in je v bolnišnici podlegel.

Strahovita železniška nesreča se je zgodila pri Ovčarski Banji. Treščila sta brzi vlak iz Beograda in mešani vlak, ki je prihajal iz Sarajeva. Od silnega udarca so se razbili lokomotiva, dva furgona in trije vagoni mešanega vlaka. 6 potnikov je bilo na mestu mrtvih, 16 ljudi je bilo nevarno, 20 pa laže ranjenih. Nekateri se še bore s smrtjo.

Avto je odbil kolesarja, 64 letnega mizarskega mojstra Martina Stojana iz Teharja, ki se je peljal po cesti Šibenik—Kalobje. Pripeljal je za njim in ga vrgel v globok obcestni jarek, kjer je obležal nezavesten. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je izdihnil.

Hitler operiran. V mariborskem »Večerniku« beremo: V torek je moral priti v tukajšnjo bolnišnico na nevarno želodčno operacijo Adolf Hitler iz Slovenskih goric.

Osebne vesti

Poročili so se: V Ljubljani: gdč. Danica Klavorova in inž. Drago Matanović, asistent ljubljanske tehnične fakultete. G. Viktor Mekine, komercialni direktor iz Beograda, in gdč. Rozalija Štamcarjeva, juristka iz Ljubljane. V Šibeniku: Milan Frank, pehotni poročnik iz Ljubljane, in gdč. Fedora Štrkaljeva iz Šibenika. V Novem mestu: mag. ph. Boris Andrijanič in gdč. Mara Agnitscheva. — Mnogo sreče!

Umrli so: V Ljubljani: Simon Jurca, pek. pomočnik; Ana Kanobljeva, vdova po žel. kancelistu. V Mariboru: 68letni Ivan Legiša, železničar v pok.; Gabrijel Pirkmajer, višji kontrolor drž. žel. V Celju: 38letna Marija Hrvatičeva iz Teharja. V Polju pri Tržiču na Dolenjskem: 83letna Marija Majcnova. V Višnji gori: Ana Groznikova. V Ptuju: Širec Franjo, mehanik. V Podpeči pri Dobrepoljah: Frančiška Špotarjeva, pos. V Dravljah: 76letna Marija Tehovnikova, gost. in pos. V Mozirju v Savinjski dolini: 51letni Jakob Stradovnik, orož. nar. v pok. V Čateških toplicah: Slava Banova, vdova po nadrevidentu južne žel. iz Slovenjega Gradca. V Sv. Heleni pri Mirni: Anton Kordan; pos. V Ormožu: 57letni Štefan Kern, rudniški uradnik v pok. — V Ljubljani: Anica Bučarjeva, uradnica poštnega ravnateljstva; Ivanka Jenkova; Karel Dobršek, poštni inspektor v pok. — V Mariboru: Leopold Vukič, trg. in pos. V Celju: 41letni posestnik Ivan Nachberger; 57letna hišna posestnica Josipina Naskova. V Varaždinu: 60letni dr. Ludvik Debeljak, sanitetni podpolkovnik v pok. iz Ljubljane. V Šmartnem pri Litiji: 80letna zasebnica Nežka Golobova. V Pragi: 62letni Olaf Globočnik, profesor risanja na ljubljanski realki v pok. V Škofji vasi pri Celju: 69letni posestnik Florijan Vrečko. V Zagorju: 48letni rudniški invalid Ivan Hribar. Na Viču pri Ljubljani: 73letni Andrej Knez. V Mirni: Ana Pleskovičeva, roj. Lorenčičeva, žena jermenarskega mojstra. V Vrbju pri Žalcu: 77letni Franc Kajtna, občinski tajnik v pok. iz Trbovelj. V Šmartnem pri Kranju: Ana Fabjanova, žena delovodje sitarske zadruge. V Št. Vidu nad Ljubljano: Ferdinand Cirman, posestnik v Podgori. V Kropi: Marija Jalenova, roj. Šolarjeva. V Kamniku: 43letna Stele Cecilija, učiteljica. V Hrastniku: Marija Žabkarjeva, uradnica drž. žel. v Mariboru. V Zidanem mostu: Anica Juvančičeva. V Preddvoru nad Kranjem: Franjo Dolenc, veleindustrijec. — Naše iskreno sožalje!

Radio Ljubljana od 29. XI. do 5. X. 1938.

ČETRTEK 29. SEPTEMBRA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi, poročila ■ 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Radijski orkester ■ 18.40: Slovenščina za Slovence ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: 10 minut zabave ■ 20.00: Violinski koncert ■ 20.40: Koncert radijskega orkestra ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Duet klavirja in harmonija ■ Konec ob 23. uri.

PETEK 30. SEPTEMBRA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi, poročila ■ 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Radijski orkester ■ 18.40: Ženska ura ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Zanimivosti ■ 20.00: Plošče ■ 20.30: Baladni večer ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.30: Angleške plošče ■ Konec ob 23. uri.

SOBOTA 1. OKTOBRA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Plošče ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Radijski orkester ■ 18.40: Socialno skrbstvo v Skandinaviji ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Pregled sporeda ■ 20.00: O zunanji politiki ■ 20.30: Prenos akademije Udruženja vojnih invalidov iz Novega mesta ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Radijski orkester ■ Konec ob 23. uri.

NEDELJA 2. OKTOBRA

8.00: Kmečki trio ■ 9.00: Napovedi, poročila ■ 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve ■ 9.45: Verski govor ■ 10.00: Radijski orkester ■ 11.00: Otroška ura ■ 11.30: Plošče ■ 12.00: Koncert pevskega septeta bratov Živko ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Plošče po željah ■ 17.00: Kmet. ura ■ 17.30: Plošče ■ 18.00: »Cigav je otrok?« ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Plošče ■ 20.30: Koncert ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Adamičev orkester ■ Konec ob 23. uri.

PONEDELJEK 3. OKTOBRA

12.00: Češke narodne ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Ruski sekstet ■ 18.40: Novo delovno leto radijske postaje ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Zanimivosti ■ 20.00: Lahka glasba ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Plošče ■ Konec ob 23. uri.

TOREK 4. OKTOBRA

11.00: Šolska ura ■ 12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Harmonika solo ■ 18.40: Glasbeni spored v prihodnjem letu ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Vesela kronika ■ 20.00: Radijski orkester ■ 21.10: Klavir solo ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Lahka glasba iz kavarne Nebotičnik ■ Konec ob 23. uri.

SREDA 5. OKTOBRA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Plošče ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Salonski trio ■ 18.40: Mladinske oddaje v prihodnjem letu ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Uvod v prenos ■ 20.00: Prenos opere iz ljublj. gledališča ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ Konec ob 23. uri.

Za nego kože!

SOLEA
Milo in krema

MALI OGLASI

2500 DINARJEV potrebujete, da zaslužite mesečno 1000 dinarjev doma. Postranski zaslužek. Pišite: »ANOS« Maribor, Orožnova.

FR. P. ZAJEC
IZPRAŠAN OPTIK IN URAR
LJUBLJANA - STARI TRG 9
Velika izbira vsakovrstnih naočnikov, povečevalnih stekel, daljnogledov, toplomerov, barometrov, barotermometrov, hygrometrov itd. — Raznovrstne ure, zlatnina in srebrnina. — Ceniki brezplačno!

Dežne plašče
HUBERTUS, TRENCHCOATI, OBLEKE itd. si nabavite najboljše in najceneje pri
Preskerju
Ljubljana, Sv. Petra c. 14

KAJ DOBITE VSE PRI NAS

Pletenine	steklo	predpasnike
trikotažo	porcelan	telovadne hlače
rokavice	kuhinjsko posodo	telovadne majce
nogavice	potne kovčege	potrebščine za šivilje
samoveznice	toaletne potrebščine	otroške igračke
moško perilo	turistvoske potrebščine	čevlje vseh vrst
damsko perilo	damske torbice	

Ant. Krisper
LJUBLJANA
Mestni trg 26 Stritarjeva ul. 1-3

Izdaja za konsorcij »Družinskega tednika« K. Bratuša, novinar; odgovarja Hugo Kern, novinar; tiska tiskarna Merkur d. d. v Ljubljani; za tiskarno odgovarja O. Mihalek — vsi v Ljubljani.